

2022-2024

príručka umeleckých postupov

na boj proti euroskepticizmu a výučbu európskych hodnôt

mal'ba-tlač / ručné práce / krajčírstvo / fotografia / divadlo

Erasmus +

Co-funded by
the European Union

Podpora Európskej komisie na vydanie tejto publikácie
neznamená schválenie jej obsahu, ktorý vyjadruje len
názory autorov, a národná agentúra a Komisia nenesú
zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej ob-
siahnutých.

KA220-YOU - Partnerstvá spolupráce v oblasti mládeže

INTELEKTUÁLNY PRODUKT REALIZOVANÝ V RÁMCI PROJEKTU:
"Europe for all YOUth - Innovative art based methods in youth
work"

KOORDINÁTOR:
Asociația Be You – Rumunsko

PARTNER ORGANIZATIONS:
Universitatea Valahia din Târgoviște - Rumunsko
Università degli Studi di Firenze - Taliansko
Terra di Tutti - Taliansko
Alphabet Formation - Belgicko
Youthfully Yours SK - Slovensko

Manuál je k dispozícii z voľne dostupného zdroja a môže byť
použitý ako vzdelávací podklad.

Project: 2022-1-RO01-KA220-YOU-000089323

O tejto príručke

Príručka je určená pracovníkom s mládežou a odborníkom v oblasti vzdelávania (pedagógom, školiteľom, facilitátorom), ktorí vyvíjajú aktivity v neformálnom kontexte.

Príručka bude obsahovať umelecké aktivity pre pracovníkov s mládežou a pedagógov zamerané na boj proti euroskepticizmu a výučbu európskych hodnôt medzi mladými ľuďmi.

Podľa inštitúcií, ako sú Cultural Learning Alliance a Art Council England, aktivity založené na umení podporujú občiansku a politickú angažovanosť, posilňujú spoločné hodnoty, podporujú angažovanosť komunity a zvyšujú sociálne a študijné výsledky znevýhodnenej mládeže. Umenie je pre mládež účinným spôsobom, ako si organizovať skúsenosti a vytvárať predstavy o sebe a o svete, v ktorom žijú. Cieľom príručky je, aby pracovníci s mládežou a pedagógovia poskytovali vysokokvalitné a atraktívne aktivity na európske témy s využitím inovatívnych umeleckých metód.

Ciele:

- Inovovať prácu s mladými a priblížiť európske témy (napr. spoločne zdieľané hodnoty,

mládežníckej politiky, jednotu a rozmanitosť atď.) pomocou umeleckých metód v neformálnom vzdelávaní;

- podporovať postupy začleňovania znevýhodnenej mládeže prostredníctvom umeleckých metód v aktivitách neformálneho vzdelávania, ktoré približujú európske témy.

Prečo je to potrebné?

Príručka bude nástrojom pre pracovníkov s mládežou, ktorý sa bude venovať metódam založeným na umení, ktoré im umožnia čeliť euroskepticizmu mladých ľudí, najmä znevýhodnenej mládeže, a priblížiť európske témy (napr. spoločné hodnoty EÚ, princíp jednoty a rozmanitosti atď.), ktoré sú pre mladých ľudí ťažko zrozumiteľné a vo všeobecnosti sa o ne nezaujímajú z viacerých dôvodov, vrátane nedostatočného povedomia o ich význame alebo ťažkého pochopenia byrokratického jazyka. Prostredníctvom príručky chceme mladým ľuďom sprostredkovať európske posolstvo prístupnejším spôsobom a prispieť tak k zvýšeniu občianskej a demokratickej angažovanosti mládeže na miestnej, národnej a európskej úrovni.

Euroskepticizmus. Ako pristupovať k neuchopiteľnému fenoménu

Hoci toto slovo všetci dobre poznáme, euroskepticizmus je veľmi ťažké obsiahnuť, najmä kvôli jeho neuchopiteľnosti. Jeho pôvod a moment, kedy sa objavil v politickom slovníku, je ťažké presne určiť, rovnako ako jeho príčiny a formy prejavu. Je to termín, ktorý vytvorili médiá, nie akademici alebo politici, preto je jeho význam rozptýlený. Euroskepticizmus chápeme ako kritiku procesu európskej integrácie alebo nespokojnosť s ním. Pri hľadaní presnejšej definície by však každý Európan narazil na obrovskú zložitosť jej foriem a zámerov, ktoré sa môžu v jednotlivých krajinách alebo dokonca u jednotlivých rečníkov veľmi líšiť.

V politológii prvú definíciu sformuloval autor Paul Taggart v štúdiu publikovanej už v roku 1998, kde uviedol, že "euroskepticizmus vyjadruje myšlienku podmieneného alebo kvalifikovaného odporu, ako

aj zahŕňa otvorený a bezvýhradný odpor voči procesu európskej integrácie." [1] Jednoduchšiu definíciu užitočnú pre širšiu verejnosť sformuloval Michael Ray, ktorý euroskepticizmus vysvetlil ako "európsku politickú doktrínu, ktorá obhajuje odpojenie sa od Európskej únie (EÚ)" [2].

Tento jav však nie je jednoduchý, pretože nespokojnosť s európskou integráciou, ktorá je sama osebe legitímnym politickým postojom, môže byť namierená buď proti konkrétnym formám európskej integrácie, alebo proti celému procesu. Inými slovami, niektorí môžu byť nespokojní s konkrétnymi smermi európskej integrácie a obhajovať reformu, zatiaľ čo iní môžu byť nespokojní úplne a obhajovať zrušenie alebo úplné vystúpenie z EÚ.

Ako si všimli Kristína Arato a Petr Kaniok, "euroskepticizmus sa stal všeobecným pojmom pre opozíciu voči procesu európskej integrácie." [3] Táto opozícia má však dlhú a komplikovanú históriu, kým sa dostala do momentu, keď môžeme hovoriť o euroskepticizme ako takom. Kritika a opozícia voči európskej integrácii sa zintenzívnila v dôsledku dvoch odlišných sérií udalostí, ktoré

vyvolali veľkú diskusiu o budúcnosti a povahe európskej integrácie. Po prvé, išlo o postupný prechod od sektorovej hospodárskej integrácie, ako sa predpokladalo v Parížskej zmluve z roku 1951, k politickému rámcu stanovenému Maastrichtskou zmluvou z roku 1992. Táto transformácia zahŕňala mnohé výzvy a zvýšila nadnárodný charakter európskych inštitúcií. Po druhé to bol proces rozširovania, ktorý sa začal v 80. rokoch 20. storočia Gréckom, Španielskom a Portugalskom a neskôr pokračoval krajinami strednej a východnej Európy po páde komunizmu v Európe. To tiež podnietilo diskusiu o budúcnosti a povahe Európy a európskej integrácie. Euroskepticizmus sa začal formovať ako samostatný fenomén, ale až do referend vo Francúzsku a Holandsku v roku 2005, ktoré odmietli projekt európskej ústavnej zmluvy, zostával skôr na okraji záujmu. Takýto výsledok ukázal, že odpor voči európskej integrácii začal naberať na sile a percento odporcov jej rôznych foriem sa zvýšilo. Kríza eurozóny v roku 2010 ešte viac podporila názor, že európske inštitúcie nie sú schopné zvládnuť výzvy, ktorým čelia, čo tiež prispelo k nárastu euroskeptických postojov. V neposlednom rade aj kríza Covid podnietila nespokojnosť so

zavedeným inštitucionálnym rámcom a podporila protisystémové postoje v mnohých spoločnostiach, čo ovplyvnilo aj dôveryhodnosť a dôveru v Európsku úniu. Opäť ako v roku 2010 mnohí tvrdili, že EÚ nie je schopná krízu zvládnuť, a preto ju treba buď drasticky reformovať, alebo úplne zrušiť.

Mnohí z týchto kritikov však boli nespravodliví. Ako tvrdili Liesbet Hoogheová a Gary Marks, "opozícia voči európskej integrácii má korene v širšej politickej nespokojnosti a zdôrazňujú úlohu populistov pri spájaní domácej a európskej nespokojnosti." [4] Inými slovami, ľudia sú nespokojní s rôznymi aspektmi politického rozhodovania, ktoré vytvárajú európske inštitúcie aj národné vlády spoločne, a zvyčajne si to vybíjajú na Európskej únii. Prečo sa to deje? Hooghe naznačil, že jednoduché vysvetlenie vyplýva zo skutočnosti, že medzi dvoma zlami si ľudia zvyčajne vyberajú to, ktoré poznajú, takže solidarita s národnými vládami je silnejšia ako solidarita s európskymi inštitúciami, najmä preto, že európske inštitúcie trpia dvoma hlavnými chybami: na jednej strane je ich činnosť ľuďom menej známa a na druhej strane naďalej trpia takzvaným "deficitom demokracie", čo znamená, že

ich priamy kontakt s národmi, ich reprezentatívnosť, zostáva nadalej nedostatočná. [5] To však neznamená, že za všetko, čo sa v Európe pokazí, treba viniť EÚ. Rozdelenie zodpovednosti by sa malo opierať o skutočné úlohy a povinnosti, ktoré ležia na jednotlivých zložkách moci, a na to sú nevyhnutné správne informácie.

Pri analýze vzájomného prepojenia európskych a národných vlád pri správe verejných záležitostí v EÚ si iní autori všimli, že euroskepticizmus sa prejavuje v plnej miere v straníckej politike a najmä v súťaži medzi vládou a opozíciou. V kontexte politickej súťaže opozícia zvyčajne zapája euroskeptické témy do svojej kritiky vlády najmä preto, že strana, ktorá vládne, je priamo spojená s politikami EÚ a spolupracuje s inštitúciami EÚ na rôznych úrovniach[6]. V politickej praxi je väčšina euroskeptických strán populisticky orientovaná a naopak, zatiaľ čo vo volebných možnostiach sa euroskeptici a populisty často zhodujú[7]. Na druhej strane euroskepticizmus má záľubu v okrajových postojoch, ako je krajná ľavica alebo krajná pravica - akokoľvek vzdialené si môžu byť.[8] Všetky tieto postoje spája nedôvera - a odmietanie - zavedeného inštitucionál-

neho a normatívneho rámca, čo sa odráža aj v ich postoji voči EÚ.

Podobná situácia je aj v prípade domnelého ohrozenia, ktoré európska integrácia predstavuje pre národné identity. V tomto konkrétnom prípade má strach zo straty národnej identity korene v širších javoch, ako je globalizácia a jej všeobecný vplyv na všetky spoločnosti. Okrem zreteľnej kritiky namierenej proti konkrétnym európskym politikám - ktorá je legítimná v každej demokratickej spoločnosti - je väčšina euroskeptických diskurzov o strate národnej identity rozptýlená, vágna a väčšinou sa vzťahuje skôr na potenciálne možnosti než na realitu. Aj napriek tomu však pri prístupe k tejto téme nemožno k nej pristupovať arogantne a apriórne ju odmietiť, ale je potrebné venovať čas jej pochopeniu a poskytnúť argumenty, ak chceme zostať v konštruktívnej logike diskusie a dialógu a prekonať sklon k redukcionizmu a trivializácii. Práve na to je zameraný tento projekt so svojimi špecifickými prostriedkami a cieľmi súvisiacimi so vzdelávaním.

Skutočnosť, že sa takéto obavy objavujú, sa dá rozumne vysvetliť pri pohľade na vývoj európskej integrácie. Ako už bolo uvedené, pro-

ces bol iniciovaný politickými elitami a počas mnohých nasledujúcich desaťročí sa na ňom podieľal len pomerne obmedzený segment príslušných spoločností, keďže väčšinu inštitúcií organizovali a menovali vlády. Po celý tento čas sa život väčšiny Európanov menil a bol priamo ovplyvňovaný procesom, v ktorom mali len zriedka možnosť vyjadriť svoj postoj alebo byť konzultovaní. Tento "deficit demokracie" sa neskôr zmiernil zriadením Európskeho parlamentu a rôznymi inými formami kombinácie voľby s menovaním pri organizácii inštitúcií EÚ. Napriek tomu sa s rastúcou politickou orientáciou európskej integrácie stalo prekonanie počiatočného elitárstva a zvýšenie občianskej participácie prísnu nevyhnutnosťou. Diskutujúc o tejto otázke autori D. Fuchs, A. Roger a R. Magni-Berton konšatovali, že "sa stalo zrejým, že ďalšia integrácia EÚ už nemôže pokračovať ako čisto elitný projekt, ale závisí aj od podpory občanov." [9] Práve tu musia hrať hlavnú úlohu informácie a vzdelávanie a súčasný projekt len vychádza v ústrety tejto potrebe.

Euroskepticizmus možno posudzovať aj podľa rozsahu, podľa predmetu odporu voči otázkam, ktoré možno považovať za cen-

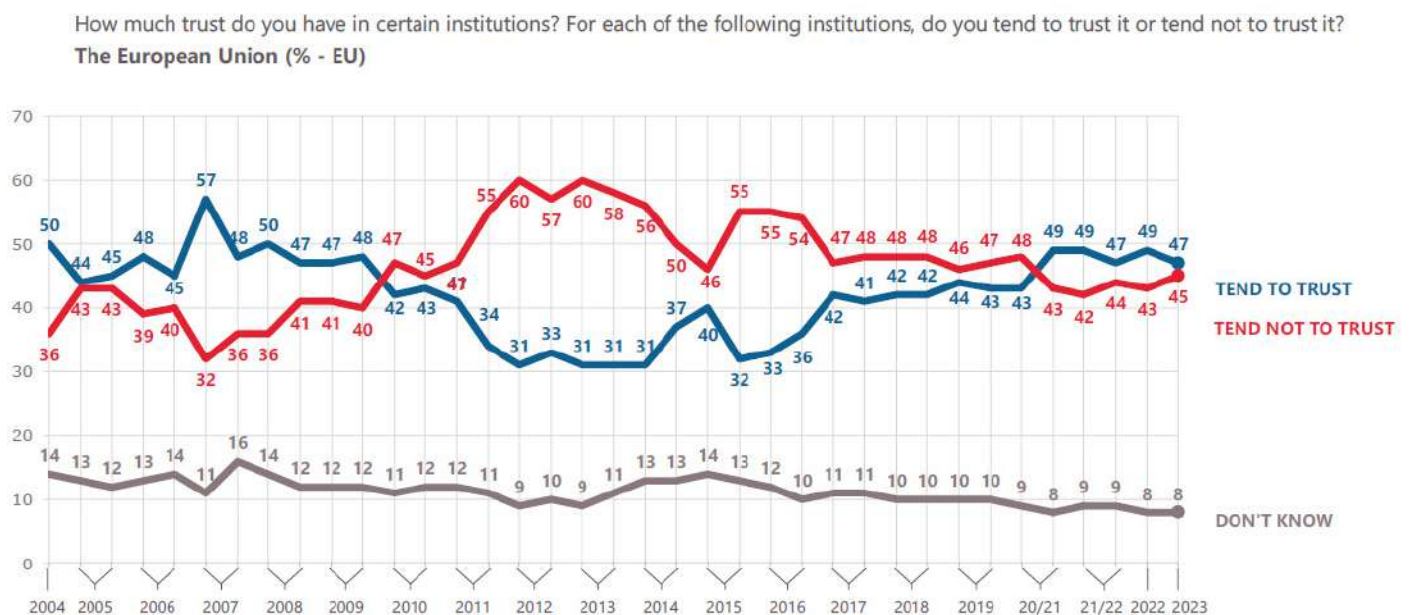
trálne alebo periférne. Napríklad, ak je niekto proti spoločnej rybárskej politike, nemôže byť považovaný za euroskeptika. Na druhej strane osoba, ktorá je proti existencii a atribútom Európskej komisie, môže byť považovaná za euroskeptika, pretože Komisia predstavuje vedúcu štruktúru EÚ, a teda zhmotnenie nadnárodného princípu. Ale aj niektorí kritici európskej integrácie môžu dokonca úplne odmietnuť toto označenie a namiesto neho si zvolia iné pomenovania. Vo verejnej mienke sa pomerne často stretávame s ľuďmi, ktorí sa kategorizujú ako "eurorealisti" alebo "eurokritici." [10] Iní kritici európskej integrácie môžu niekedy považovať pojem euroskepticizmus za príliš mierny pre svoje názory a v takom prípade hovoríme o "eurofóbii". Spektrum prejavov je teda veľmi široké a premenlivé, čo prispieva k neuchopiteľnosti euroskepticizmu ako pojmu.

Euroskepticizmus sa v jednotlivých krajinách prejavuje rôzne a zahŕňa širokú škálu názorov, ale budúcnosť EÚ v konečnom dôsledku nezávisí len od tých, ktorí sú proti nej, ale najmä od tých, ktorí ju podporujú. Podľa prieskumu Eurobarometra je percento tých, ktorí EÚ dôverujú, takmer rovnaké ako percento tých,

ktorí jej nedôverujú. Napríklad za posledné dve desaťročia dochádza k neustálemu, ale miernemu poklesu percenta tých, ktorí EÚ dôverujú, z 50 % na 47 %, ale čo je znepokojujúcejšie, percento tých, ktorí EÚ nedôverujú, sa zvýšilo z 36 % na 45 %. Relatívnym prekvapením je, že kríza v Covide - aj keď podnietila zúrivé euroskeptické postoje - nezmenila pomer medzi tými, ktorí EÚ

dôverujú, a tými, ktorí jej nedôverujú. Takmer tri roky po pandémie je percento ľudí, ktorí EÚ dôverujú, o 2 % vyššie ako percento tých, ktorí jej nedôverujú.

Zdroj: Štandardný Eurobarometer 98. Zima 2022-2023.

Čísla však môžu byť zavádzajúce. Zdá sa, že skutočnosť, že EÚ dôveruje viac ľuďom, nezabránila v posledných rokoch radikalizácii euroskeptickej rétoriky, čo samo osebe predstavuje nebezpečenstvo. Na druhej strane je povzbudivé, že percento mladých ľudí vo veku 15 - 24 rokov prejavuje najvyššiu mieru dôvery v EÚ. Podľa nedávneho prieskumu Eurobarometra na otázku, či EÚ

vyvoláva pozitívny alebo negatívny obraz, 50 % respondentov vo veku 15 - 24 rokov odpovedalo kladne, čo je najvyššie percento vo všetkých vekových skupinách. To môže veľmi dobre svedčiť o úspechu politik EÚ zameraných na mladých ľudí a o potrebe pokračovať v takýchto politikách, pretože mládež môže pôsobiť ako nositeľ transformácie verejnej mienky.

Zdroj: MŠVVaŠ SR: Európsky parlament, Eurobarometer, jar 2023.

In general, does the EU conjure up for you a very positive, fairly positive, neutral, fairly negative or very negative image? (% - EU27)

	Total 'Positive'	Neutral	Total 'Negative'	Don't know
EU27	45	38	17	0
Gender				
Man	46	35	19	0
Woman	43	41	15	1
Age				
15-24	50	40	9	1
25-39	46	39	15	0
40-54	46	36	18	0
55+	43	38	18	1

Euroskepticizmus zostáva veľmi heterogénnym fenoménom, ktorý združuje rôzne názory pod jednou strechou, ale zatiaľ sa nevyskladal do ucelenej ideovej štruktúry. Všetky tieto debaty o rozdelení úloh medzi jednotlivé inštitúcie na národnej a európskej úrovni, o nedostatkoch v ich fungovaní a potrebe ich zlepšenia, o potenciálnych - často imaginárnych - rizikách deinštitucional-

izácie však v konečnom dôsledku ignorujú jeden kľúčový prvok, ktorý sa v euroskeptickej rétorike objavuje len zriedkavo: skutočnosť, že Európa je predovšetkým spoločenstvom hodnôt a princípov, ktoré vzniklo na základe búrlivej a pomerne tragickej histórie, ktorá predovšetkým ukázala, ako hlboko sú všetky európske národy prepojené a previazané.

[1] Paul Taggart, „A Touchstone of Dissent: Euroscepticism in Contemporary Western European Party Systems”, in *European Journal of Political Research* 33:3 (1998), p. 366

[2] Michael Ray, „Euroskepticism”. *Encyclopedia Britannica*. Available at: <https://www.britannica.com/topic/Euroskepticism> (accessed 1 July 2023).

[3] Krisztina Arató, Petr Kaniok, „Introduction”, in K. Arató, P. Kaniok, eds., *Euroscepticism and European Integration*, Political Science Research Center, Zagreb, 2009, p. 7.

[4] Liesbet Hooghe, Gary Marks, „Sources of Euroscepticism”, in *Acta Politica* 42 (2007), p. 124.

[5] Michael Goodhart, „Europe’s Democratic Deficits through the Looking Glass: The European Union as a Challenge for Democracy”, in *Perspectives on Politics* 5:3 (2007), pp. 567-584.

[6] Nick Sitter, „Cleavages, party strategy and party system change in Europe, East and West”, in *Perspectives on European Politics and Society* 3:3 (2002), pp. 425-451

[7] Matthijs Rooduijn, Stijn van Kessel, „Populism and Euroscepticism in the European Union”, in *Oxford Encyclopedia of European Union Politics*, Oxford University Press, Oxford, 2019.

[8] Cécile Leconte, *Understanding Euroscepticism*, Palgrave MacMillan, 2010, p. 4.

[9] Dieter Fuchs, Antoine Roger, Raul Magni-Berton, „European cleavage, Euroscepticism and support of the EU: a conceptual discussion”, in D. Fuchs, A. Roger and R. Magni-Berton, eds., *Euroscepticism. Images of Europe among mass publics and political elites*, Barbara Budrich Publishers, 2009, p. 9.

[10] Cécile Leconte, *Understanding Euroscepticism...*, p. 5.

Európske hodnoty v jadre Európskej únie

V Charte základných práv Európskej únie sú zakotvené určité zásady a hodnoty, ktoré EÚ považuje za "európske hodnoty" a zakladá na nich svoje politiky a stratégie: ľudská dôstojnosť, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a ľudské práva. Mnohí sa môžu pýtať, či sú tieto hodnoty skutočne európske, alebo sú to len univerzálne hodnoty, ktoré Európania vyhlasujú za svoje vlastné. Odpoveď na túto otázku ponúka kľúč k budovaniu európskej identity a tiež k pochopeniu skutočnej povahy Európskej únie.

Hoci väčšina týchto hodnôt je svojou povahou univerzálna a ako taká bola uznaná vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv prijatej Organizáciou Spojených národov v roku 1948, vznikli v Európe a ich uznanie za základ spoločenskej a politickej organizácie odráža európsku historickú skúsenosť, ktorá je svojou povahou jedinečná. Bola to európska moderna, počnúc obdobím renesancie a neskôr osvietenstva, ktorá ako prvá vyhlásila jednotlivca za hodnotu samu osebe,

so všetkými jeho talentami, prednosťami a nedostatkami dohromady, v protiklade k vízii človeka ako podriadeného vôli Prozreteľnosti. Viera v ľudské schopnosti a tiež v ľudský pokrok prostredníctvom vzdelania položili základy sekularizácie a živili politický aj technický pokrok 20. storočia[1].

Európske 20. storočie však bolo nepokojným obdobím, poznačeným apokalyptickými vojnami, krviprelieváním a tragédiami. Aby Európania našli cestu vpred, aby sa z trosiek vojen obnovili, museli sa vrátiť k tomu, čo najprv definovali, aby to neskôr počas nástupu totalitarizmu opustili: k hodnote ľudského života, jeho dôstojnosti a nedotknuteľnosti. V tomto zmysle sú európske hodnoty produktom histórie Európy, jej chýb, a ich formálne vyhlásenie Európskou úniou ako základných princípov rozpráva európsky príbeh.

Keď však diskutujeme o európskych hodnotách, vyvstáva oprávnená otázka: čo je vlastne Európa? Opisovať ju ako kontinent je redukcionistické a nezahŕňa špecifickosť diskutovanej problematiky. Podľa Marinusa Ossewaardeho možno Európu najlepšie opísať ako novú verziu aténskej polis, mestského štátu v antike, kde sa

zrodila demokracia[2]. najmä po druhej svetovej vojne, keď sa začala európska integrácia, sa Európa práve vymanila z područia diktatúr a opäť čelila diktatúre v Sovietmi kontrolovanej východnej Európe. Bolo zrejmé, že demokracia je jedným spôsobom, ako sa Európa môže nanovo definovať, vrátiť sa k svojim počiatkom a znovu potvrdiť úlohu racionality, práva a dialógu v spoločenskej a politickej organizácii. "Despotizmus je v podstate protieurópsky," všimol si Ossewaarde, pretože moderná európska civilizácia bola založená na racionalite a tá sa s despotizmom nedá zosúladiť." [3] Demokracia ako hodnota teda nie je len radom princípov, ktoré sa človek naučil po ceste, ale je produktom Európy a v takom prípade je návrat k nej, presvedčenie, že Európa môže byť len demokratická, alebo nebude vôbec, európskou skúsenosťou 20. storočia.

Ak je spoločnosť racionálne organizovaná na demokratických základoch a v jej centre je ľudská dôstojnosť, vzťahy medzi jednotlivcami môžu byť založené len na rovnosti. Aj v tomto prípade však Európania prešli dlhú cestu, aby pochopili, že je nevyhnutné rovnosť nielen hlásať, ale ju aj každodenne dodrži-

iavať a formovať podľa nej svoje zmýšľanie. Pretože na rozdiel od mnohých iných civilizácií Európania rozvinuli kolonializmus spolu so zneužívaním a rasizmom, ktoré z neho vyplývali. Práve v Európe došlo aj k holokaustu. 4. Prekonanie takéhoto dedičstva hrôz si vyžadovalo každodenné osobné cvičenie v prijímaní a prijímaní odlišností. Namiesto toho, aby človek videl v iných kultúrach, jazykoch alebo rasách hrozbu, musí namiesto toho vidieť možnosť obohatenia. Inými slovami, namiesto toho, aby sme videli rasy alebo kultúry, musíme vidieť ľudí, jednotlivcov - predovšetkým - rôznych rás alebo kultúr, a s jednotlivcami musíme zaobchádzať s rovnakou úctou k ich dôstojnosti, akú požadujeme pre seba. Preto keď Európania tvrdia, že svoju Úniu zakladajú na rovnosti, okrem iného uvádzajú svoje vlastné skúsenosti a to, čo sa z nich naučili.

Vzhľadom na vyššie uvedené historické otázky je Európa prakticky spoločenstvom rôznych národov, ktoré sú navzájom prepojené, ktoré sa v histórii vzájomne ovplyvňovali a ktorých budúcnosť závisí jedna od druhej. Niektoré sú latinské, germánske alebo slovanské, niektoré sú katolícke, protestantské alebo pravoslávne, niektoré vynikli v prie-

mysle alebo obchode, zatiaľ čo iné v poľnohospodárstve. Čo ich teda spája? Keďže európsku integráciu vyvolali pohnuté moderné dejiny Európy a závery z nich vyplývajúce, je potom jasné, že Európa - v tom, čo sa týka politiky, kultúry a identity - je spoločenstvom hodnôt, najmä tých, o ktorých sme hovorili vyššie. Zdieľanie rovnakých hodnôt, presvedčenie, že tieto hodnoty môžu nanovo definovať spoločenský život a politickú organizáciu, a záväzok zachovávať tieto hodnoty vo svetle historických skúseností je to, čo robí človeka "Európanom".

Je to nehmotná hranica, ktorú je ťažké obsiahnuť, ale zároveň jediná, ktorá zabezpečuje mier, prosperitu a rovnaké šance pre všetkých, ako to už ukázali povojnové dejiny západnej Európy. Európanov vždy spájali podobné spôsoby života, podobné ideály a očakávania, a to aj vtedy, keď boli v konflikte: každodenný život francúzskeho

koloniálneho dôstojníka ďaleko v Afrike sa veľmi nelíšil od života podobného britského dôstojníka, ako si všimol Marinus Ossewaarde. Ak odhliadneme od kolonializmu a konfliktného nacionalizmu, zostáva podobný spôsob života založený na podobných hodnotách. Najdôležitejšou vlastnosťou takéhoto spoločenstva je, že je flexibilné a - akokoľvek dobre sú chránené hranice EÚ - vždy sú prístupné každému, kto vyznáva rovnaké hodnoty. Chápanie EÚ ako spoločenstva historicky zakorenených hodnôt môže objasniť našu predstavu o jej budúcnosti a odhaliť jej mimoriadne prednosti napriek politickým alebo inštitucionálnym zlyháním akéhokoľvek druhu. Takisto nám všetkým pomôže prispieť k jej sile a solidarite prostredníctvom správneho informovania, vzdelávania, prostredníctvom občianskej participácie, presne tak, ako sa o to snaží súčasný projekt.

[1] Wilfried Loth, „Explaining European integration: the contribution from historians”, in *Journal of European Integration History*, 14:1 (2008), p. 17.

[2] Marinus Ossewaarde, *Theorizing European Societies*, Palgrave MacMillan, New York, 2013, p. 14.

[3] Ibidem, p. 16.

[4] Timothy Snyder, *Black Earth. the Holocaust as History and Writing*, Crown Publishing, New York, 2015, p. 207.

Účasť mládeže

Účasť je základným právom, ktoré je základom inkluzívnych, spravodlivých a demokratických spoločností, v ktorých majú jednotlivci možnosť aktívne prispievať k formovaniu svojej budúcnosti prostredníctvom aktívnej účasti v spoločnosti. Participácia ako pojem stelesňuje zásady slobody, dôstojnosti a sebaurčenia.

Participáciu možno definovať mnohými spôsobmi, ktoré znamenajú aktívne zapojenie jednotlivcov alebo skupín do projektu, činnosti, života komunity a demokratického života prostredníctvom rozhodovacích procesov. Pri pohľade do histórie participácie si možno všimnúť, že je úzko spätá s vývojom politických systémov, spoločenských noriem a ľudských práv. Keď sa hovorí o participácii, väčšinou sa spája s demokratickou a občianskou angažovanosťou.

Hoci je účasť základným právom uvedeným vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a zopakovaným v mnohých ďalších dohovoroch a deklaráciách, európskych dokumentoch, úroveň účasti sa v jednotlivých krajinách a politických sys-

témoch líši a je ovplyvnená rôznymi politickými, kultúrnymi, sociálnymi, ekonomickými a vzdelávacími faktormi.

Táto príručka a navrhované aktivity sa zameriavajú výlučne na účasť mládeže na demokratickom a spoločenskom živote. Účasť mládeže na demokratickom živote je záujmom európskych spoločností a je jadrom Európskej stratégie pre mládež, cieľov mládeže a mnohých európskych politík v oblasti mládeže.

Účasť mládeže môže mať rôzne formy, ako napríklad zapojenie sa do verejnoprospešných prác, komunitných projektov, rôznych mládežníckych podujatí, hlasovanie vo voľbách, účasť v radách mládeže, vstup do politických strán, účasť na verejných stretnutiach, konzultáciách a obhajoba sociálnych a environmentálnych cieľov.

Konkrétne sa účasť mládeže v Európe vzťahuje na aktívne zapojenie mladých ľudí do rôznych aspektov spoločnosti vrátane politiky, občianskej angažovanosti, rozhodovacích procesov a komunitných aktivít. Je to kľúčový aspekt pre budúcnosť Európskej únie na podporu demokratických hodnôt, so-

ciálneho začlenenia a rozvoja zodpovedných občanov.

Stratégia EÚ pre mládež je jedným z najdôležitejších dokumentov a zdôrazňuje tri dôležité kľúčové slová v súvislosti s účasťou mládeže: Engage Connect Empower.

Engage (= zapojiť) - cieľom stratégie je podporovať aktívne občianstvo, mladých ľudí, ktorí sa angažujú - sociálne, kultúrne, ekonomicky a politicky. Mladí ľudia sú povzbudzovaní k tomu, aby boli súčasťou rozhodovacieho procesu. Rozhodovací proces orientovaný na budúcnosť, ktorý ovplyvňuje zajtrajšie životy mladých ľudí, je nevyhnutné zapojiť ich do tvorby politiky.

Connect (= spojiť) - stratégia zdôrazňuje hlavnú myšlienku budovania cezhraničných vzťahov. Podpora prepojení a výmena skúseností môže prispieť k posilneniu spoločnej európskej identity. Mnohé európske programy vrátane najpopulárnejších programov Erasmus+, Európsky zbor solidarity, Discover EU poskytujú mladým ľuďom príležitosti na nadviazanie kontaktov s ostatnými a podporujú medzikultúrne vzdelávanie v rôznych vzdelávacích prostrediach.

Empower (= posilniť) - posilnenie postavenia mladých ľudí zdôrazňuje myšlienku, aby sa stali sebavedomejšími pri účasti na demokratickom a komunitnom živote, pri zodpovednom riadení svojho života a uplatňovaní svojich práv. Pri posilňovaní postavenia mládeže zohráva kľúčovú úlohu práca s mládežou a mládežnícke organizácie, ktoré im ponúkajú možnosti vzdelávania a rozvoja mimo kontextu formálneho vzdelávania a pomáhajú im tak zdravo prejsť do dospelosti[1].

Osobitná pozornosť sa venuje zapojeniu mladých ľudí s obmedzenými príležitosťami, ktorí čelia viacerým prekážkam vrátane nedostatku príležitostí, ktoré im bránia v plnej aktívnej účasti na živote svojich komunít a spoločnosti, najmä na demokratickom a občianskom živote.

Je dôležité poznamenať, že rozsah a povaha účasti mládeže sa môže v jednotlivých európskych krajinách výrazne líšiť v dôsledku kultúrnych, politických a spoločenských faktorov. Existuje niekoľko snáh o zvýšenie účasti mládeže zameraných na vytvorenie inkluzívnejšej, reprezentatívnejšej a demokratickejšej spoločnosti.

Pokrok dosiahnutý v posledných rokoch nemožno poprieť, avšak existuje niekoľko výziev na zvýšenie účasti mládeže. Medzi najčastejšie výzvy patrí apatia, nedostatok vedomostí a záujmu, nedostatočná informovanosť o politických procesoch, obmedzené zdroje pre mládežnícke iniciatívy, nedostatok vzdelávacích príležitostí, nedostatok kvalitnej občianskej výchovy v školách a pocit, že hlasy mladých ľudí nie sú vypočuté a ocenené.

Občianske vzdelávanie je základným kameňom, ktorý môže zvýšiť účasť mladých ľudí a vychovávať ich v duchu aktívneho občianstva, informovať ich o demokratických procesoch a ich zásadnom význame pre funkčnú demokraciu,

štát a právny štát. Žiaľ, mladým ľuďom chýba kvalitné občianske vzdelávanie na školách alebo vhodný prístup, ktorý by ich zaujal.

Táto príručka sa zameriava na hlavné výzvy pri zapájaní mladých ľudí do demokratických procesov a účasti na živote komunity. Jej cieľom je zvýšiť úroveň ich participácie poskytnutím alternatívnych spôsobov pracovníkom s mládežou, mládežníckym organizáciám a akýmkoľvek iným inštitúciám, ktoré vzdelávajú mládež, s využitím metód založených na umení ako univerzálneho jazyka a účinného nástroja na zvýšenie záujmu mladých ľudí o tému participácie a rozvoj ich zručností aktívneho občianstva.

Inklúzia prostredníctvom umenia

Slovo "inklúzia" doslova znamená zaradenie prvku do skupiny alebo množiny. Toto slovo sa používa v rôznych oblastiach, od matematiky po biológiu, v rétorike a niektorých bežných zvykoch. Keď prejdeme do sociálnej oblasti, slovo "inklúzia" nadobúda veľmi osobitný význam.

V sociálnej oblasti byť začlenený znamená predovšetkým cítiť sa vítaný: patriť do skupiny ľudí, do spoločnosti, plne využívať všetky práva a príležitosti, ktoré táto príslušnosť prináša. Rôzne umelecké činnosti a postupy sa dajú využiť ako podporné nástroje na zapojenie mladých ľudí do ciest, ktoré vedú k slobodnému sebvýjadreniu, budovaniu vzťahov s ostatnými a pocitu, že sú súčasťou skupiny.

V tomto zmysle v skutočnosti téma výtvarného umenia - ako je grafika, divadelné predstavenie a kresba - pútala pozornosť nového programovania Horizontu Európa, najmä v súvislosti s témou sociálneho začlenenia, najmä v súvislos-

ti s mladými ľuďmi z okrajových oblastí a oblastí s vysokým rizikom marginalizácie.

Z tohto hľadiska sa v najnovšej odbornej literatúre objavil význam posilnenia postavenia mládeže prostredníctvom umeleckého vzdelávania a vo všeobecnosti strategická úloha práce s mládežou ako hnacej sily sociálneho začlenenia a udržateľnosti (Európsky pilier sociálnych práv) (Ferrer-Fons a kol., 2022).

Rôzne umelecké postupy založené na tvorbe rukami totiž umožňujú mladým ľuďom priblížiť sa k tvorivým a manuálnym skúsenostiam, ktoré sú v školskom prostredí často málo kultivované, a umožňujú im experimentovať s používaním materiálov a nových kreatívnych kombinácií. Z hľadiska sociálnej inklúzie sú niektoré z pozitívnych a prospešných aspektov, ktoré umelecké postupy spôsobujú, nasledovné:

- Zlepšiť sociálne začlenenie mladých ľudí z periférnych oblastí ako výraz plnohodnotného aktívneho občianstva;
- Podporovať využívanie výtvarného umenia na posilnenie procesu individuálneho a skupinového posilňovania;

- Podporovať regeneráciu/dekoráciu znehodnotených priestorov v miestnych komunitách;
- Identifikovať príležitosti pre mladých ľudí po mimoriadnej udalosti COVID19 v rámci miestnej práce s mládežou;
- Podporovať účasť na mobilité mládeže prostredníctvom programu E+;
- Šíriť využívanie neformálneho vzdelávania ako inkluzívnej metódy učenia.

Napokon, podľa dokumentov vypracovaných na nedávnom Fóre mládeže ECOSOC-u ide o niektoré z činností, ktoré treba zvážiť v rámci umeleckých postupov na podporu práce s mládežou:

- Zlepšiť a motivovať povedomie mladých ľudí o sociálnej inklúzii prostredníctvom neformálneho vzdelávania;
- Zapojiť mladých ľudí do umeleckých workshopov používaných ako neformálne nástroje na podporu sociálneho začlenenia;
- Zapojiť mladých ľudí s obmedzenými príležitosťami (sociálne prekážky, finančné problémy, kultúrne rozdiely atď.);
- Rozvíjať sociálne zručnosti, schopnosť pracovať v tíme, podporovať zdieľanie skúseností, výmenu názorov a posilňovať

medzikultúrne povedomie;

- Kultivovať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a iniciatívu, rozširovať duchovné obzory;
- Zlepšovať komunikačnú zručnosť mladých ľudí, najmä tých s obmedzenými možnosťami, prostredníctvom workshopov a neformálnych umeleckých aktivít.

Artistic workshop in Terra di Tutti social enterprise, Capannori (Italy), 2019

Artistic workshop in Terra di Tutti social enterprise, Capannori (Italy), 2019

- Mariona Ferrer-Fons, Marta Rovira-Martínez, Roger Soler-i-Martí, "Youth Empowerment Through Arts Education: A Case Study of a Non-Formal Education Arts Centre in Barcelona", in Social Inclusion, Volume 10, Issue 2 (2022), p. 85–94.
- The European Pillar of Social Rights, source: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1606&langId=en> European Parliament, "Arts, culture, and cultural awareness in education", 2017
- Ezio Manzini, Francois Jégou (2003), Sustainable everyday. Scenarios of urban life, Milan, Edizioni Ambiente <https://www.strategicdesignscenarios.net>
- Ezio Manzini (2015), Design, When Everybody Designs. An introduction to Design for Social Innovation, Cambridge, The MIT Press
- Ezio Manzini (2018), Politiche del quotidiano, Rome, Edizioni di Comunità
- ECOSOC Report 2023, <https://www.un.org/ecosoc/en/2023-ecosoc-youth-forum>
- Fabio Dovigo, Clara Favella, Vincenza Rocco, Emanuela Zappella (2015), Confini immaginari. Arte e inter-cultura in una prospettiva inclusiva, Franco Angeli, Milano
- Bakhshi, H., Downing, J., Osborne, M. and Schneider, P. 2017, The Future of Skills: Employment in 2030, Pearson and Nesta, Londra
- Bauwens M., Pazaitis A. 2019, P2P Accounting for Planetary Survival: Towards a P2P Infrastructure for a Socially Just Circular Society, P2P Foundation
- Bernagozzi A. 2021, Towards sharing common futures. Celebrating diversity for a more resilient and convivial society through design, Corraini edizioni, Mantova

Udržateľnosť v práci s mládežou

Pojem udržateľnosť sa vzťahuje na pojem, ktorý bol prvýkrát použitý v Brundtlandovej správe z roku 1982 na označenie osobitného typu rozvoja, ktorý je schopný zabezpečiť uspokojenie potrieb súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosť budúcich generácií realizovať svoje vlastné potreby. Prijatie udržateľnej paradigmy na riešenie sociálnych, environmentálnych, hospodárskych a kultúrnych otázok má veľký význam a musí byť vždy podporené rýchlym vývojom technologickej panorámy a pozornosťou venovanou využívaniu zdrojov energie.

Mladí ľudia sú úzko spätí s koncepciou udržateľnosti, keďže jedným z hlavných cieľov (uvedených v Agende 2030) je definovať, aktivizovať a podporovať politiky, stratégie a postupy udržateľnosti, ktoré pomáhajú sektoru práce s mládežou, ktorého význam sa často prehliada.

S odkazom na koncepcie a postupy udržateľnosti v práci s mládežou je potrebné venovať veľkú pozornosť významu prenosu vedomostí (par-

adigma udržateľnosti a obehovosti) s cieľom uprednostniť posilnenie postavenia kompetentných mladých ľudí, ktorí majú rôzne integrované zručnosti a sú pozorní k súčasnému scenáru.

Ako sa uvádza v Agende 2030 a v súlade s rámcom cieľov udržateľného rozvoja, niektoré príklady osvedčených postupov v oblasti udržateľnosti sú:

- Používanie recyklovateľných materiálov pri každodenných činnostiach,
- znižovať plytvanie zdrojmi;
- Transparentná komunikácia výrobných reťazcov;
- Spravodlivosť pri vyplácaní miezd
- Demokratická účasť občanov a sociálne začlenenie.

Ako uvádza UNEP Youth Programmes and Initiatives, medzi spôsobmi navrhovania postupov udržateľnosti pre prácu s mládežou môžeme spomenúť napr:

- Zvyšovanie vedomostí a praktických kompetencií pracovníkov s mládežou v oblasti otázok a postupov udržateľnosti;
- zvýšenie udržateľnej a ekologickej kapacity práce s mládežou, príprava mládežníckych organizácií na lepšie začlenenie

ekologických politík a správania do ich každodennej práce ako pozitívneho príkladu pre mladých ľudí.

Workshop in Lab
Design for Sustainability,
University
of Florence,
Calenzano (Italy),
2020

Je však dôležité vziať do úvahy, že udržateľnosť je neustále sa meniaci koncept. Interakcie medzi ekologickým a antropickým systémom môžu byť ovplyvnené rýchlym vývojom technologickej panorámy, ktorá by mohla zmeniť obmedzenia spojené napríklad s využívaním zdrojov energie.

Zástupcovia mládežníckeho sektora ako hlavnej cieľovej skupiny a hlavného príjemcu projektu EÚ PRE MLÁDEŽ budú vyzvaní na školenie a výmenu teoretických poznatkov a praktických zručností pre tvorbu, navrhovanie a rozvoj udržateľných aktivít pre mladých ľudí.

Pokiaľ ide o spôsoby navrhovania udržateľných aktivít pre mládež, prístupy, metódy a nástroje, ktoré sa budú mapovať, analyzovať a komunikovať, budú musieť venovať veľkú pozornosť kľúčovým pojmom, ako sú čas (pozornosť súčasnému scenáru a rôznym perspektívam do budúcnosti), spolupráca (otvorenosť a náchylnosť na spoluprácu a výmenu osvedčených postupov na budovanie kolektívnej inteligencie), odborná príprava (vzdelávanie a uvedomenie si zásadnej úlohy, ktorú zohráva sektor mládeže a mladí ľudia vo všeobecnosti).

Workshop in Lab Design for Sustainability, University of Florence, Calenzano (Italy), 2021

- Calvo M., De Rosa A. 2017, Design for social sustainability. A reflection on the role of the physical realm in facilitating community co-design, in *The Design Journal*, 20:sup1, S1705-S1724
- Campagnaro C., D'Urzo M. 2021, Social Cooperation as a Driver for a Social and Solidarity Focused Approach to the Circular Economy. In *Sustainability* 13, no. 18: 10145. <https://doi.org/10.3390/su131810145>
- Ehrenfeld J.R., Hoffman A.J. 2013, *Flourishing: a frank conversation about sustainability*, Stanford Business Books
- Ehrenfeld J.R. 2019, *Flourishing: Designing a Brave New World*, *She Ji: The Journal of Design, Economics, and Innovation*, Volume 5, Issue 2, 2019, Pages 105-116, ISSN 2405-8726, <https://doi.org/10.1016/j.sheji.2019.03.001>
- Fry, T. (2009). *Design futuring. Sustainability, ethics and new practice*. New York: Bloomsbury.
- Lotti, G. (2017). *Prove di design altro. Cinque anni di progetti per la sostenibilità*. Firenze: DIDA press.
- Papanek V. 2019, *Design for the Real World*, Thames & Hudson
- UNEP Youth Programmes and Initiatives, source: <https://www.unep.org/youth-programmes-initiatives>

Legend

Úrovne zložitosti

Uved'te, aká zložitá je metóda a aké kritické myslenie, analytické a komunikačné zručnosti potrebujú účastníci, aby sa im aktivita páčila. Menej zložené aktivity si vyžadujú jednoduché metódy, menej materiálov, vyžadujú si malú prípravu a často nezaberú veľa času. Komplikovanejšie aktivity si vyžadujú dobré komunikačné a myšlienkové zručnosti, často si vyžadujú viac prípravy a trvajú dlhšie. [1]

Úroveň 1: aktivity sú krátke a jednoduché.

Tieto aktivity majú hodnotu v tom, že ľudia vďaka nim vzájomne komunikujú a komunikujú.

Úroveň 2: aktivity si nevyžadujú predchádzajúce vedomosti o danej téme ani dobre rozvinuté zručnosti v oblasti umenia. Aktivity na tejto úrovni sú navrhnuté tak, aby pomáhali ľuďom rozvíjať komunikačné zručnosti a prácu v skupine a zároveň podnecovali záujem o tému, hodnotu EÚ a oblasť umenia.

Úroveň 3: aktivity sú komplexnejšie a sú navrhnuté tak, aby rozvíjali hlbšie porozumenie a vhlad do problematiky EÚ. Vyžadujú si vyššiu úroveň kompetencií v oblasti diskusie alebo zručností skupinovej práce v oblasti umenia.

Úroveň 4: aktivity sú dlhšie, vyžadujú si dobré zručnosti v oblasti skupinovej práce a diskusie, sústredenie a spoluprácu účastníkov a vyžadujú si aj dlhšiu prípravu. Poskytujú širšie a hlbšie pochopenie problematiky a hodnoty EÚ.

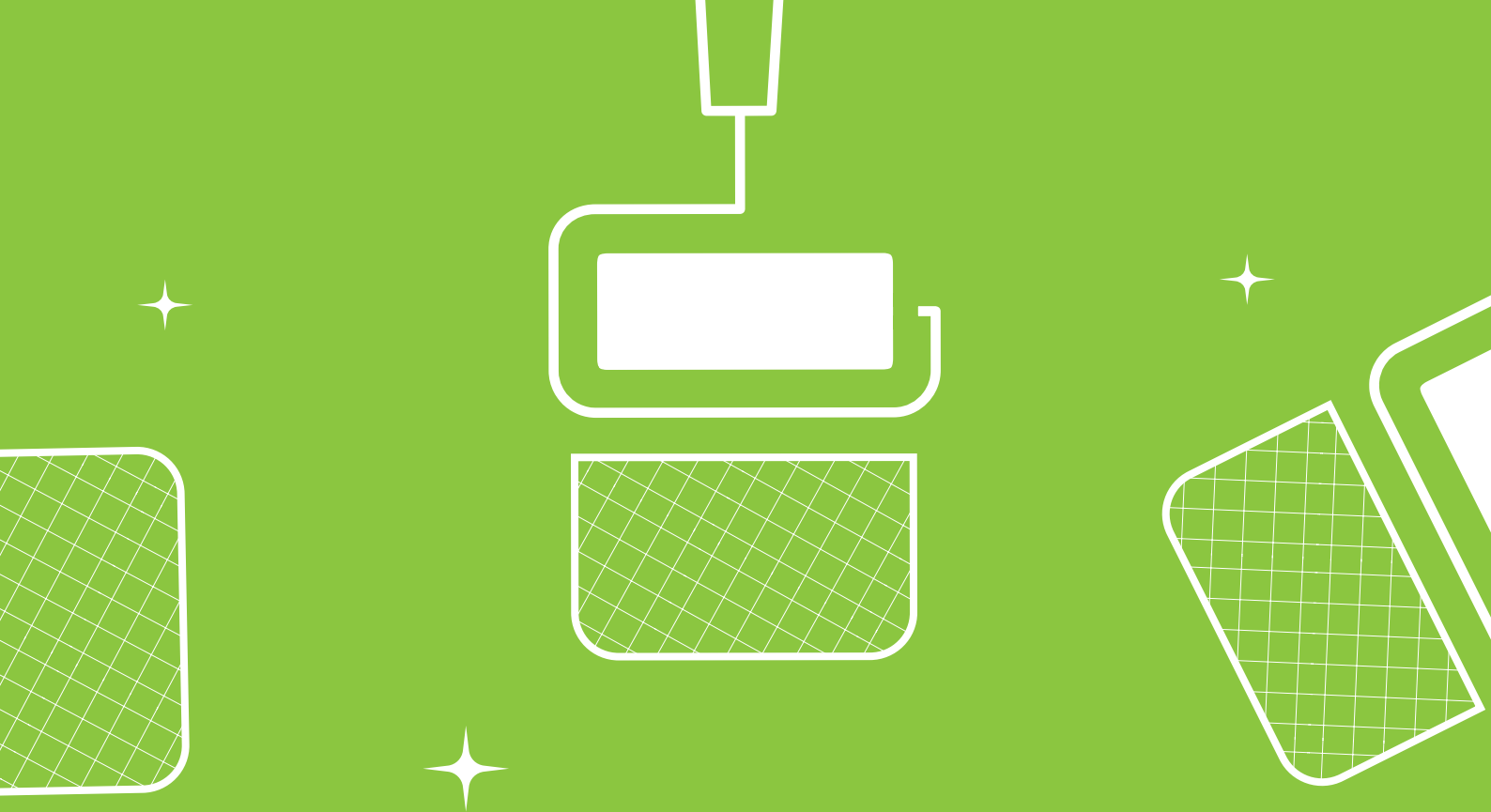
Veľkosť skupiny

Minimálny a maximálny rozsah účastníkov na vykonanie pracovnej činnosti

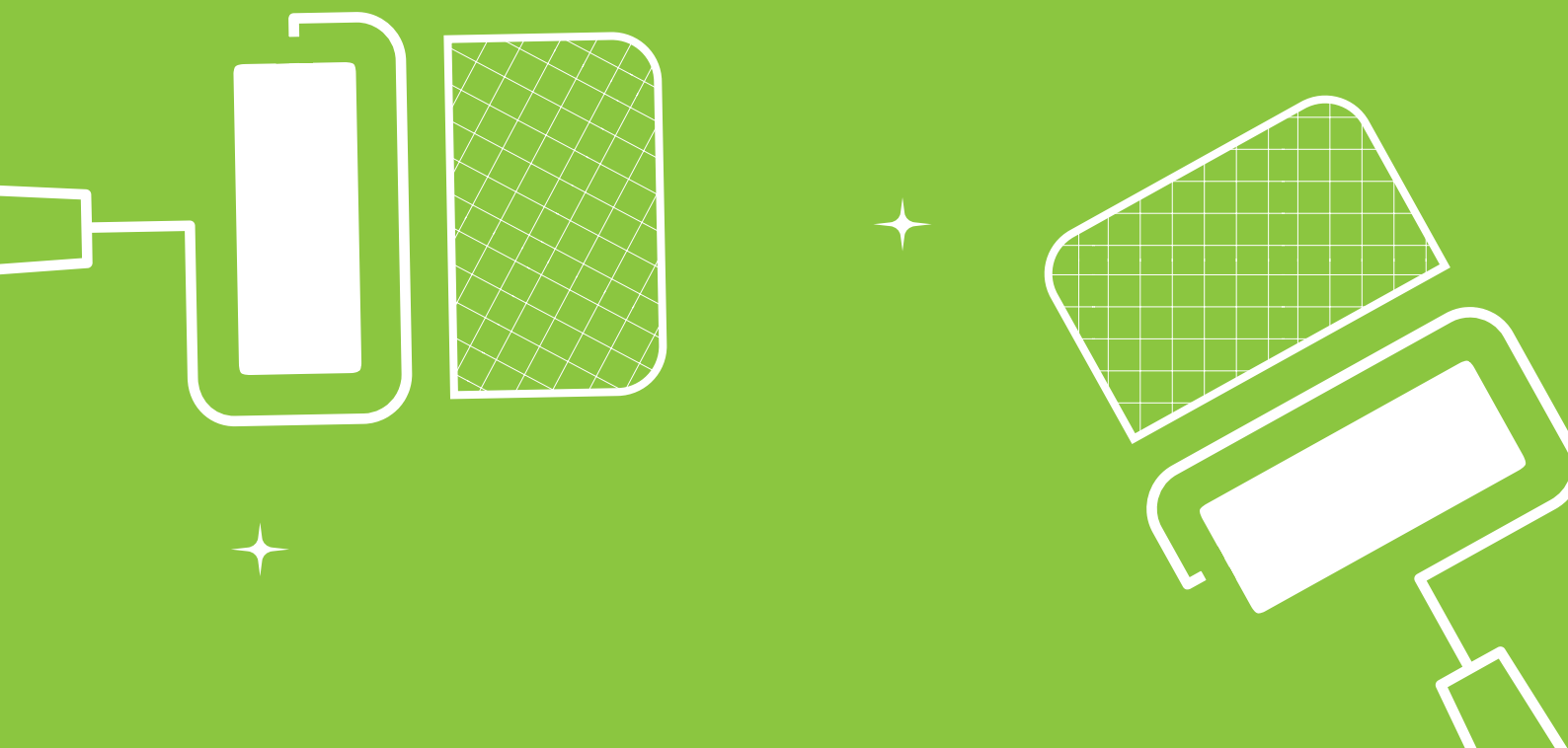

Čas

Čas potrebný na vykonanie pracovnej činnosti

MAL'BA

O maľbe

Maľovanie a potlač na textil sú umelecké techniky, ktoré zahŕňajú nanášanie farieb a vzorov na povrch látky. Tieto umelecké formy vyžadujú od účastníkov základné znalosti teórie farieb, kompozície a rôznych techník maľby alebo tlače.

Zapojenie sa do činností maľovania a tlače na textil môže pomôcť rozvíjať celý rad schopností, zručností a postojov. Patrí medzi ne tvorivosť, komunikácia a vyjadrovanie, kritické myslenie a riešenie problémov a kultúrne porozumenie.

Využívanie maľby ako média na propagáciu hodnôt EÚ a boj proti euroskepticizmu môže byť pre mladých ľudí prínosom vo viacerých smeroch.

Medzi tieto výhody patria:

- Väčšie povedomie a uznanie hodnôt EÚ: Účastníci si prehĺbia svoje chápanie hodnôt EÚ a ich významu pri posilňovaní jednoty, tolerancie a rešpektu. Prostredníctvom umeleckej tvorby si vytvárajú osobný vzťah k týmto hodnotám; výšene kultúrne povedomie: Maľovanie a tlačenie zamerané na európske hodnoty

oboznamuje mladých ľudí s bohatým kultúrnym dedičstvom rôznych európskych krajín. Tým sa rozvíja uznanie pre rozmanitosť a posilňuje sa pocit spolupatričnosti k väčšej európskej komunite;

- Posilnenie postavenia a sebadôvery: Účasť na tvorivých aktivitách a tvorba umeleckých diel môže zvýšiť sebadôveru a umožniť mladým ľuďom vyjadriť svoje názory a myšlienky. Umožňuje im vidieť samých seba ako aktívnych prispievateľov k podpore hodnôt EÚ;
- Budovanie komunity: Spoločné aktivity v oblasti maľovania a tlače podporujú tímovú prácu, spoluprácu a vzájomný rešpekt medzi účastníkmi. Prostredníctvom procesu tvorby spoločných umeleckých diel mladí ľudia nadväzujú kontakty, rozvíjajú empatiu a posilňujú zmysel pre komunitu a solidaritu.

Maľovanie a tlač na textil ponúkajú mladým ľuďom silné a pútavé médium na skúmanie a propagáciu hodnôt EÚ.

Painting workshop in the framework
of "Comusyc" project, Alphabet
Formation (Belgium) 2023

Farby jednoty

Úroveň 2

10 - 20

2 hodiny

Prehľad: Cieľom je propagovať európske hodnoty a bojovať proti euroskepticizmu medzi mladými ľuďmi pomocou maľby na textil. Účastníci vytvoria umelecké diela, ktoré budú symbolizovať rozmanitosť, jednotu a spoločné hodnoty Európy.

Adresované hodnoty EÚ:

- Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a ľudských práv;
- Sloboda;
- Demokracia;
- Rovnosť a právny štát;
- Tolerancia

Ciele:

- Podporovať mladých ľudí, aby prostredníctvom umenia vyjadrovali svoje myšlienky a emócie;
- Podporovať pochopenie a uznanie rôznych kultúr v rámci Európskej únie;
- Podnietiť dialóg a úvahy o

význame európskych hodnôt pri formovaní harmonickej spoločnosti.

Materiály:

- Biely textil (napr. trička, plátno);
- Farby (akrylové alebo farby na textil);
- štetce;
- Nádoby na vodu;
- Paleta alebo miešacia plocha;
- zástery alebo staré oblečenie na ochranu.

Príprava:

- Zhromaždite potrebné materiály na túto aktivitu a dbajte na to, aby ich bolo dost' pre všetkých účastníkov;
- Pripravte si príklady umeleckých diel, ktoré prezentujú európske hodnoty a rozmanitosť.
- Pripravte dobre vetraný priestor na maľovanie.

Implementácia:

- Uved'te aktivitu vysvetlením konceptu európskych hodnôt. a dôležitosť podpory jednoty;
- ukázať príklady umeleckých diel, ktoré reprezentujú rôzne európske kultúry a hodnoty;
- Poskytnúť stručný prehľad maliarskych techník a miešania farieb;
- Rozdajte účastníkom textílie a výtvarné potreby;
- Dajte účastníkom pokyn, aby sa zamysleli nad európskou hodnotou, s ktorou sú stotožnení, a predstavili si, ako ju môžu vyjadriť prostredníctvom svojho umeleckého diela;
- Povzbud'te účastníkov, aby si pred maľovaním zľahka načrtli svoje nápady na textil;
- Umožnite účastníkom, aby svoje návrhy namaľovali živými farbami a kreatívnymi prístupmi;
- Uľahčite rozhovory medzi účastníkmi počas procesu maľovania a povzbud'te ich, aby diskutovali o význame svojich vybraných návrhov a o tom, ako súvisia s európskymi hodnotami;
- V prípade potreby poskytnite poradenstvo a podporu;
- Po dokončení umeleckých diel nechajte účastníkov predviesť a vysvetliť svoje výtvary skupine;
- Podporujte otvorený dialóg a umožnite účastníkom podeliť sa

o svoje úvahy o európskych hodnotách zobrazených v ich umeleckých dielach;

- Aktivitu ukončíte zdôraznením významu jednoty a európskych hodnôt pri podpore silnej a inkluzívnej spoločnosti.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

Pre účastníkov:

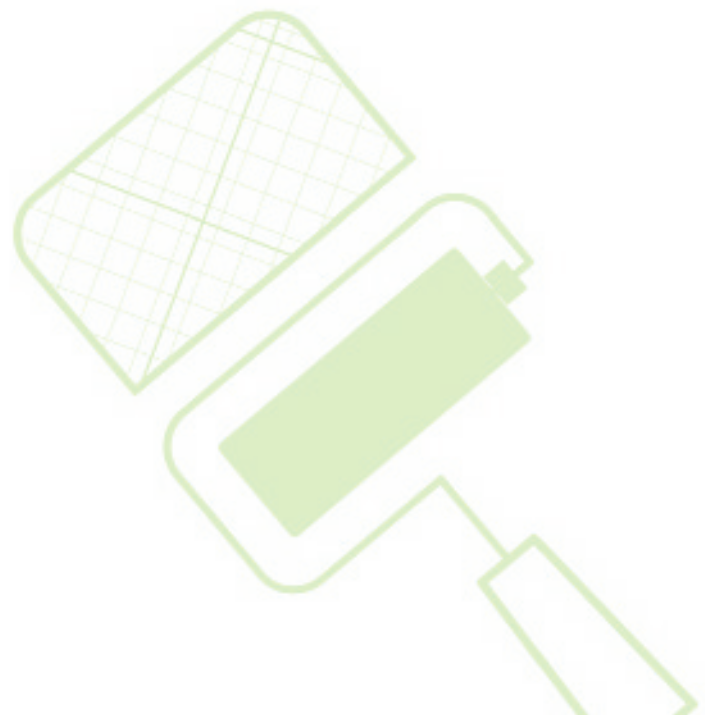
- Čo vás inšpirovalo pri návrhu tlače na textil? Ako sa v ňom odrážajú riešené európske hodnoty?
- Ako proces textilnej tlače posilnil vaše chápanie solidarity a jednoty v rámci Európy?
- Ako možno využiť umenie, konkrétne textilnú tlač, na propagáciu európskych hodnôt medzi mladými ľuďmi?
- Zmenila táto aktivita vaše vnímanie významu solidarity v Európskej únii? Prečo alebo prečo nie?
- Ako môžete vy osobne prispieť k posilňovaniu solidarity a prop-

agácii európskych hodnôt vo vašej komunite?

- Ako táto aktivita prispela k vášmu osobnému rozvoju, napríklad tvorivosti, kritického myslenia alebo komunikačných zručností?
- Porozprávajte sa o všetkých problémoch, s ktorými ste sa počas aktivity stretli, a o tom, ako ste ich prekonali. Ako tieto výzvy prispeli k vášmu vzdelávaniu a rastu?

Pre facilitátora:

- Boli nejaké konkrétne umelecké diela alebo výrazy, ktoré ilustrovali výhody európskej jednoty?
- Bolo pre účastníkov jednoduchšie spojiť sa so zložitými témami, ako je euroskepticizmus, a diskutovať o nich prostredníctvom umeleckého skúmania?
- Akú úlohu zohrala tvorivosť pri podpore hlbšieho pochopenia predností Európskej únie?
- Ako by sa umelecká metóda mohla v budúcnosti ďalej využívať na riešenie iných spoločensko-politických otázok alebo hodnôt?

Odtlačky Solidarity

Úroveň 3

8 - 12

2 hodiny

Prehľad: Cieľom je propagovať európske hodnoty a bojovať proti euroskepticizmu medzi mladými ľuďmi prostredníctvom umenia tlače na textil. Účastníci vytvoria tlačené de- znaky, ktoré symbolizujú jednotu, inkluzívnosť a solidaritu v rámci EÚ.

Adresované hodnoty EÚ:

- Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a ľudských práv;
- Sloboda;
- Demokracia;
- Rovnosť a právny štát;
- Tolerancia.

Ciele:

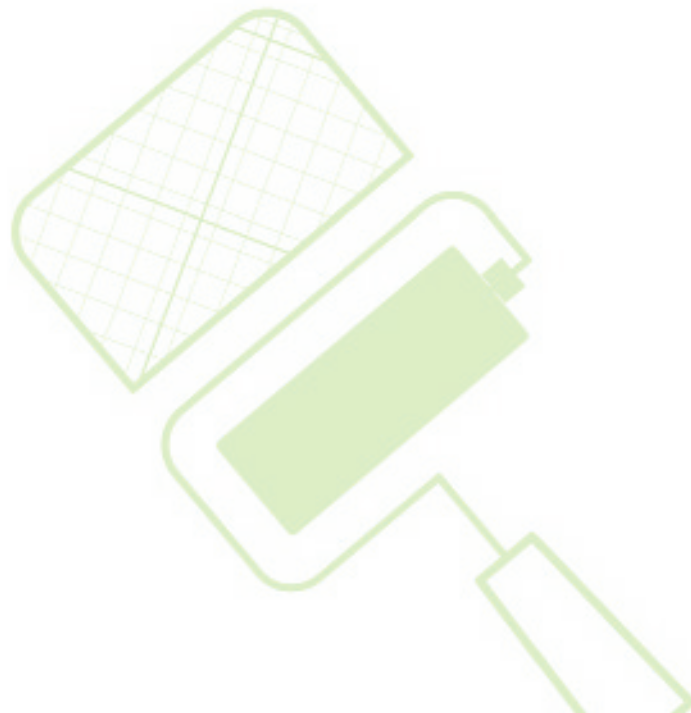
- Podporiť účastníkov v spoznávaní umeleckej techniky tlače na textil;
- Podporiť pochopenie a uznanie vzájomnej prepojenosti európskych národov a kultúr;
- Podporovať dialóg a úvahy o význame jednoty a solidarity pri budovaní silnejšej Európy.

Materiály:

- Hladký textil (napr. tašky, šatky);
- Farba na potlač textílií;
- tlačiarenské bloky alebo šablóny;
- Podložky alebo penové štetce;
- Ochranný kryt na pracovnú plochu;
- papierové utierky alebo handričky na čistenie.

Príprava:

- Zhromaždite potrebné materiály na túto činnosť a uistite sa, že ich máte dostatok pre všetkých účastníkov;
- Pripravte si rôzne tlačové bloky alebo šablóny s európskymi symbolmi, pamiatkami alebo frázami;
- Pripravte dobre vetraný priestor na potlač textilu.

Implementácia:

- Začnite aktivitu predstavením konceptu európskych hodnôt a významu solidarity medzi národmi;
- Ukážte príklady textilných potlačí, ktoré odrážajú jednotu a rozmanitosť v Európe;
- Vysvetlite techniku tlače na textil pomocou blokov alebo šablón a proces prenosu farby na textil;
- Rozdajte účastníkom hladké textílie, tlačiarenskú farbu, bloky alebo šablóny a ďalšie potrebné materiály;
- Požiadajte účastníkov, aby si vybrali vzor alebo symbol, ktorý predstavuje jednotu, solidaritu alebo konkrétnu európsku hodnotu;
- Ukážte, ako naniestť farbu na blok alebo šablónu a preniesť ju na textil;
- Povzbudte účastníkov, aby experimentovali s rôznymi farbami, vzormi a umiestnením svojich návrhov;
- Poskytnite usmernenie a spätnú väzbu k technikám tlače a tvorivým rozhodnutiam;
- Uľahčite rozhovory medzi účastníkmi počas tlače ich návrhov a povzbudte ich, aby diskutovali o významoch a symbolike vybraných obrázkov;
- Poskytnite dostatok času na

zaschnutie výtláčkov;

- Po zaschnutí výtláčkov požiadajte účastníkov, aby sa podelili o svoje návrhy a vysvetlili ich, pričom zdôraznite európske hodnoty zastúpené v ich dielach;
- Uľahčite skupinovú diskusiu o význame solidarity a o tom, ako prispieva k silnejšej Európe.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

Pre účastníkov:

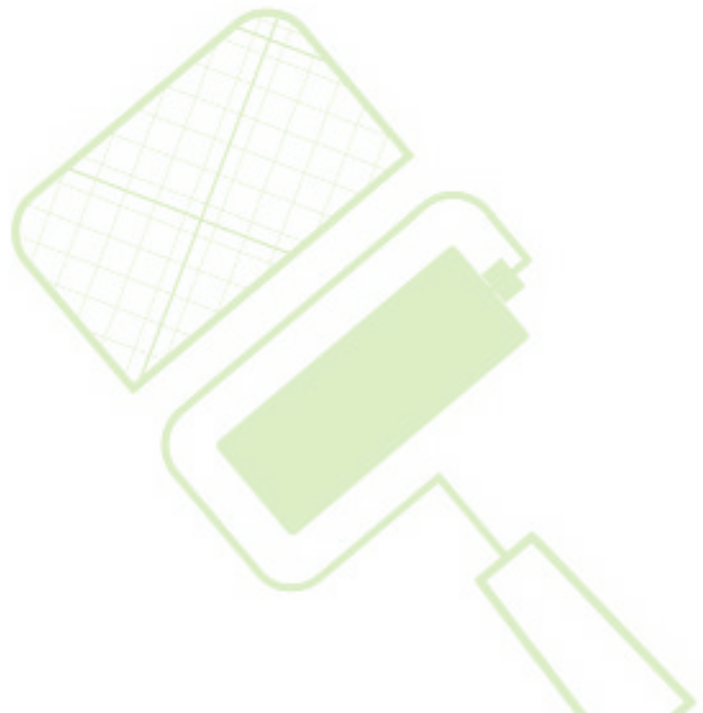
- Čo inšpirovalo váš návrh potlače na textil? Ako sa v ňom odrážajú európske hodnoty?
- Ako proces tlače na textil posilnil vaše chápanie solidarity a jednoty v rámci Európy?
- Ako sa dá umenie, konkrétne textilná tlač, využiť na propagáciu európskych hodnôt medzi mladými ľuďmi?
- Zmenila táto aktivita vaše vnímanie významu solidarity v Európskej únii? Prečo alebo prečo nie?
- Ako môžete vy osobne prispieť

k posilňovaniu solidarity a propagácii európskych hodnôt vo vašej komunite?

- Ako táto aktivita prispela k vášmu osobnému rozvoju, napríklad tvorivosti, kritického myslenia alebo komunikačných zručností?
- Porozprávajte sa o všetkých problémoch, s ktorými ste sa počas aktivity stretli, a o tom, ako ste ich prekonalí. Ako tieto výzvy prispeli k vášmu vzdelávaniu a rastu?

Pre facilitátora:

- Mohli by ste cez umeleckú optiku rozoznať hlboké pochopenie základných faktorov, ktoré prispievajú k euroskepticizmu?
- Ako umelecký prístup zlepšil porozumenie účastníkov základným príčinám euroskepticizmu?
- Ktoré konkrétne umelecké techniky alebo formy mali najväčší vplyv na sprostredkovanie výhod členstva v Eurospsej únii?
- Akým spôsobom obohatilo začlenenie umenia chápanie faktorov, ktoré sú príčinou euroskepticizmu, zo strany účastníkov?

Ťahy štetcom jednoty

Úroveň 3

12 - 20

3 hodiny

Prehľad: Cieľom je propagovať európske hodnoty a bojovať proti euroskepticizmu medzi mladými ľuďmi prostredníctvom maľby na textil. Účastníci vytvoria spoločné umelecké diela, ktoré budú symbolizovať silu jednoty v rámci EÚ.

Adresované hodnoty EÚ:

- Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a ľudských práv;
- Sloboda;
- Demokracia;
- Rovnosť a právny štát;
- Tolerancia.

Ciele:

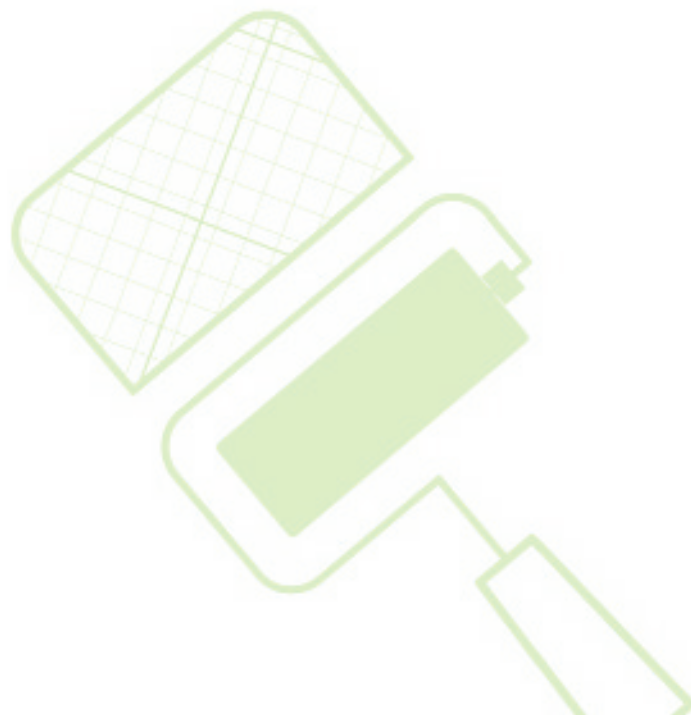
- Povzbudiť účastníkov, aby spolupracovali a spoločne vytvárali zmysluplné umelecké diela;
- Podnietiť dialóg a úvahy o význame európskych hodnôt pri podpore jednoty;
- Podporovať pocit spoločnej zodpovednosti a hrdosti na európsku kultúrnu rozmanitosť.

Materiály:

- Veľké textilné plátno alebo plachta;
- Akrylové farby;
- štetce rôznych veľkostí;
- nádoby na vodu;
- Paleta alebo miešacia plocha;
- Ochranný kryt na pracovnú plochu;
- zástery alebo staré oblečenie na ochranu.

Príprava:

- Pripravte si veľké textilné plátno alebo plachtu tak, že ju upevníte na stabilný povrch;
- Vytvorte dobre vetraný priestor na maľovanie;
- Zhromaždite potrebné materiály na maľovanie a uistite sa, že ich je dostatok pre všetkých účastníkov.

Implementácia:

- Začnite aktivitu predstavením konceptu európskych hodnôt a významu jednoty;
- Ukážte príklady spoločných umeleckých diel, ktoré predstavujú jednotu a rozmanitosť v rámci Európy;
- Rozdeľte účastníkov do menších skupín a každej skupine pridajte určitú časť plátna;
- Dajte každej skupine pokyn, aby si urobila mozgovú búrku a nakreslila návrh, ktorý predstavuje európsku hodnotu alebo tému;
- Poskytnite usmernenia týkajúce sa výberu farieb, kompozície a symboliky;
- Po dokončení návrhov rozdeľte každej skupine farby a štetce;
- Dajte účastníkom pokyn, aby začali maľovať pridelenú časť plátna a dbali na to, aby ich návrh plynulo nadväzoval na susedné časti;
- Podporujte komunikáciu a spoluprácu medzi skupinami pri práci na ich jednotlivých častiach;
- Uľahčite diskusiu medzi účastníkmi s cieľom zabezpečiť, aby ich návrhy odrážali európske hodnoty a vyjadrovali pocit jednoty;
- V prípade potreby nechajte medzi jednotlivými sekciami dosta-

tok času na zaschnutie farby;

- Po dokončení všetkých sekcií zhromaždite skupiny a odhaľte spoločné dielo;
- Uľahčite skupinovú reflexiu o procese a význame jednoty v európskom kontexte a vyzvite účastníkov, aby sa podelili o svoje myšlienky a skúsenosti.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

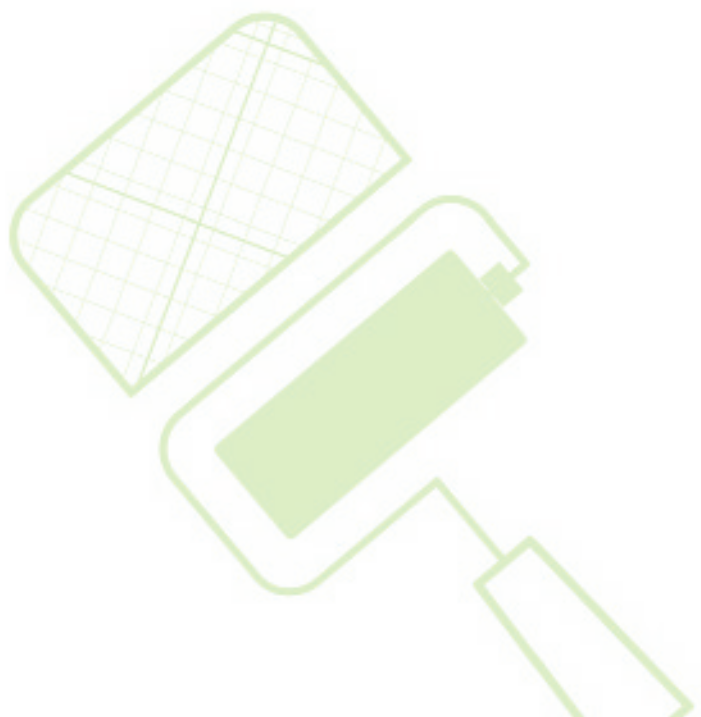
Pre účastníkov:

- Ako spolupráca s ostatnými prispela k celkovému umeleckému dielu? Čo ste sa naučili z tohto procesu spolupráce?
- Ako výsledné umelecké dielo reprezentuje európske hodnoty a koncept jednoty?
- S akými výzvami ste sa stretli počas práce na spoločnom umeleckom diele a ako ste ich prekonali?
- Ako sa dá umenie, najmä spoločné maľovanie, využiť na propagáciu európskych hodnôt a boj proti euroskepticizmu?

- Aký kľúčový poznatok si z tejto aktivity odnesiete v rámci svojho chápania európskej jednoty a hodnôt?
- Podelte sa o jeden aspekt tejto aktivity, ktorý sa vám zdal obzvlášť zmysluplný alebo podnetný. Prečo to s vami rezonovalo vás oslovil?
- Ako táto aktivita prispela k vášmu osobnému rozvoju, napríklad tvorivosti, kritického myslenia alebo komunikačných zručností?

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že sa účastníkom prostredníctvom umenia podarilo preniknúť do základných príčin euroskepticizmu?
- Dokázali účastníci svojím umeleckým prejavom účinne sprostredkovať výhody jednoty a členstva v Európskej únii?
- Prijali účastníci pomocou umeleckého stvárnenia skutočne výhody členstva v Európskej únii?

RUČNÁ VÝROBA

O ručných prácach

Remeslo sprevádzalo ľudstvo odjakživa; zrodilo sa, aby reagovalo na každodenné potreby na rôznych úrovniach zložitosti. Dnes remeselná zručnosť presahuje svoju podstatu ako vyrobený produkt, ako ho chápeme, prechádza cez prácu elektronických programátorov, grafikov a mnohé odvetvia modernej doby.

Digitalizovaná spoločnosť nás čoraz viac vzdaluje od praktických a manuálnych vecí, ale veľký protitrend nás núti všímať si, ako sa oveľa viac ľudí približuje svetu umenia a remeselnej výroby vo svojom voľnom čase v dielňach.

Na druhej strane vnímame remeselníkov ako ohrozený druh, ktorý treba chrániť a ochraňovať, prax, ktorá rozpráva príbeh o genéze kultúr, predmetov a techník.

Dnes sa musíme zamyslieť nad týmto svetom, ktorý nevyhnutne potrebuje strážcov, ale aj obnovu. Túto zmenu si môžeme predstaviť prostredníctvom 3 rôznych paradigiem: inklúzia a interkultúrnosť techník, opätovné použitie a digitalizácia.

Výroba predmetov je veľkou zodpovednosťou v spoločnosti bezbre-

hej

spotreby a výzvou je vytvárať veci, ktoré sú užitočné a potrebné, udržateľné a schopné prinášať inovácie aj na najvyššie úrovne priemyslu prostredníctvom kultúrnej kontaminácie a sociálnej zodpovednosti otvorenej mnohým dnes dostupným nástrojom.

Aby sa človek mohol priblížiť tomuto svetu, musí byť určite zvedavý, s minimom manuálnych zručností.

Keramika, papier, drevo, slama, priadza, kov, sklo, betón, každý materiál je vesmír s mnohými aplikáciami a technikami, ktoré si vyžadujú celoživotné štúdium, prax a experimentovanie. To, o čo sa pokúsime prostredníctvom tejto príručky, je priblíženie niektorých z týchto materiálov a ich techník, pretože len pokusom a omylom môžete rásť a poznávať. Ako pedagógovia a prevádzkovatelia tu nájdete niekoľko nápadov, ktoré môžete zahrnúť do svojich tréningových a herných aktivít, a uvidíte, ako má ručná práca schopnosť spájať ľudí, zapalať momenty spoločného uvažovania s nekonečnými metaforami, ktoré sa nachádzajú medzi ručnou praxou a životom. Skupina podnietená skúsenosťou sa zapojí do hľadania spoločných riešení, vyjednávania o materiáloch a nápadoch a hľadania nových a originálnych možností.

Creative restyling of a chair, Terra di Tutti social enterprise, Capannori (Italy), 2020

Prekračovanie hraníc

Úroveň 4

16 - 12

8 hodiny

Prehľad: Cieľom aktivity je zvýšiť zmysel pre spoluprácu a komunitu, tkanie sa stáva dynamickou hrou, ktorá podporuje dialóg medzi ľuďmi a aktívne občianstvo. Použitie odpadových materiálov sa stáva príležitosťou na zamyslenie sa nad témou environmentálnej udržateľnosti a ďalším kreatívnym zdrojom pre úspech projektu.

Adresované hodnoty Eu:

- Spolupráca;
- Aktívne občianstvo;
- Inklúzia.

Ciele:

- Vytvoriť jedinečný artefakt, kolektívne dielo;
- Zahrnúť všetky rozmanitosti;
- Ukázať, ako môžu ľudia rôzneho geografického pôvodu, náboženstva, sexuálnej orientácie, schopností zdieľať komunitné priestory.

Materiály:

- Rám zo železa/dreva;
- Nožnice;
- Drôt s priemerom 0,2;
- Skrutky / klince;
- Silný závit;
- Recyklované nite;
- recyklované textilné pásy;
- Prírodné materiály;
- Papier;
- Farebné ceruzky.

Príprava:

- Príprava: Pomôžu vám dobre oddelené a prehľadne vystavené nástroje/materiály;
- Materiály musia byť jasne vystavené a rozdelené podľa tvaru/farby, rozdelenie nástrojov a materiálov pomôže pri prezentácii aktivity.

Implementácia:

Okrem toho, že si pomôžete stiahnutými návodmi, môžete vytlačiť 1 alebo 2 príklady základných tkáčskych prác, ktoré ukážete účastníkom.

- Materiály musia byť podané jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom, ale aj fascinujúcim a scénografickým spôsobom. Vyberte si, či všetko položíte na stôl alebo na podlahu na pás bielej látky (nie, ak sú prítomní ľudia so zníženou pohyblivosťou. Nite/šnúrky/tkaniny môžu byť umiestnené vo farebnej škále alebo podľa veľkosti, stočené do kĺbiek od najväčších po najmenšie a v prípade záujmu kombinované s prírodnými materiálmi, ktoré sa použijú pri tkaní. Usporiadajte nástroje ako v múzeu, rozdeľte tie na navrhovanie od tých na tkanie;
- Pripravte si prezentáciu materiálov: odkiaľ pochádzajú, z podnikov alebo centier opätovného použitia, dôvod, prečo boli vybrané. Prírodné materiály vám pomôžu vysvetliť, ako je potrebná nová dohoda medzi prírodou a syntetickými materiálmi. Poznámky o tkaní a dôvodoch, prečo bol zvolený tento postup, tkanie ako metafora vzťahu;
- Skupinové plánovanie a štúdium

farieb/materiálov, kreslenie;

- Umiestnite rám na podperu (drevené nohy) vo výške stola, pripravte si klince na dvoch stranách 1,5 cm od hornej časti a rozmiestnené 1,5 cm cik-cak. Prejdite odolnou niťou, pričom si vyberte farbu v kombinácii podľa počiatočného projektu, aby ste vytvorili WARP (zvislé čiary);
- Začiatok tkania WEFT (vodorovné čiary), pomocou veľkej ihly, ktorú účastníci vytvorili pomocou drôtu, sa zvolený drôt prechádza pod a nad WARP;
- Každé 3 kroky tam a späť a dopredu zatlačte drevenou paličkou na vodorovné nite tak, aby bola látka pevná a rovnomerná;
- Keď sa dostanete na koniec krošien, vezmite nie príliš hrubú niť a zauzlite ju na každej osnovnej niti, čím zastavíte útok, rovnakým spôsobom postupujte aj na opačnom konci;
- Môžete sa rozhodnúť použiť krošná ako rám, ktorý zavesíte priamo na stenu, alebo môžete všetko odstrihnúť a rozhodnúť sa látku použiť rôznymi spôsobmi: upevniť ju na menší rám a zavesiť ako obraz, použiť ju ako koberec.

Debriefing a hodnotenie:

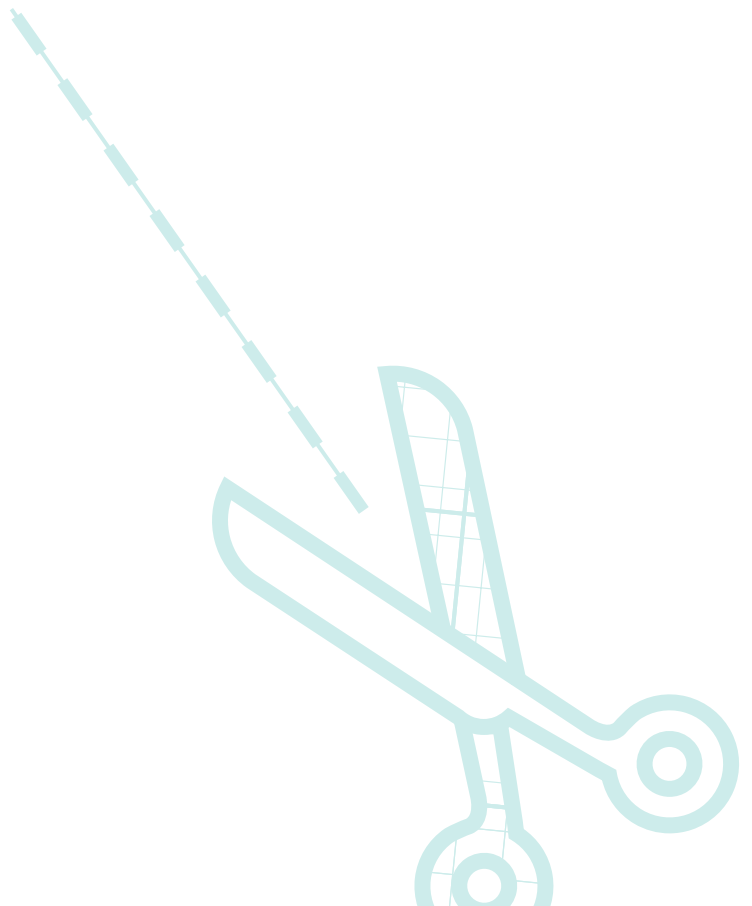
Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavia.

Pre účastníkov:

- Zdá sa vám použitý odpadový materiál efektívny a zaujímavý pre tento druh aktivity?
- Pomohlo vytvorenie kolektívneho predmetu pri uzákonení hodnôt inklúzie a aktívnej účasti, ktoré podporuje Európske spoločenstvo?
- Aké návrhy môžete podľa vás predložiť na zlepšenie tejto skúsenosti?
- Aké európske hodnoty ste počas aktivity identifikovali?

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že účastníci pracovali kooperatívne a inkluzívne v súlade s cieľom, ktorý ste si stanovili?
- Myslíte si, že účastníci používajúci navrhnuté odpadové materiály pochopili potrebu väčšej environmentálnej udržateľnosti v každodennom živote?
- Cítili sa účastníci so zdravotným postihnutím alebo z rôznych prostredí dostatočne vítaní?

Mnoho Tvárí

Úroveň 3

6 - 12

2 stretnutia po 4 hodiny

Prehľad: Cieľom workshopu je zvýšiť zmysel pre spoluprácu a spolupatričnosť, interakciu medzi rozmanitosťami s využitím hliny ako nástroja na sebadefinovanie, vlastnú jedinečnosť a originalitu rôznych charakterov národov.

Adresované hodnoty Eu:

- Spolupráca;
- Aktívne občianstvo;
- Inklúzia;
- Ľudské práva;

Ciele:

- Podporovať aktívne pozorovanie a skupinovú súdržnosť;
- Podporovať inklúziu všetkých rozmanitostí tým, že sa prakticky ukáže, ako sa môžu prejavíť schopnosti všetkých ľudí, keď sa zdieľajú v spoločnom priestore;
- Posilniť rozmanitosť jednotlivca a originalitu, ktorá vzniká pri stretnutí s druhým.

• Materiály:

- Hlina 20 kg;
- Farby keramiky;
- Keramická pec;
- Pec.

Nástroje sa môžu používať spoločne:

- Paličky;
- Tipy;
- Vidličky;
- Paličky;
- Jemný drôt;
- Noviny;
- Pevná tableta 30x42;
- 2 / 3 nádoby s vodou;
- špongie;
- Jemný brúsny papier;
- Kízávy materiál;
- Valček;
- Plastová fólia/vrecko na tabletu;
- Zástera;
- Umývadlo.

Príprava:

- Pomôžu dobre oddelené a prehľadne vystavené pomôcky/materiály;
- Pripravte si železný drôt dlhý asi 60 cm, na ktorého konce musíte priviazať tyčinku, ktorá slúži ako rukoväť na rezanie hlíny;
- Slip: je to zmes hlíny a vody, ktorá vyzerá ako kaša, ani príliš tekutá, ani príliš tuhá, ktorá bude slúžiť ako lepidlo pre časti, ktoré sa majú aplikovať (zreničky, mihalnice, zuby).

Implementácia:

Odporúčame vám, aby ste si najprv vyskúšali použitie hlíny, ak ste to ešte nikdy nerobili, aby ste videli, ako hlina v kontakte so vzduchom a teplom vašich rúk môže rýchlo vyschnúť, použite málo vody, všetko by sa mohlo zmeniť na kašu.

Prvé stretnutie:

- Usporiadanie: Pripravte miesto pre každého účastníka, na každé miesto položte pevnú dosku s hárkom novín. Umiestnite nástroje do stredu stola, vysvetlite rôzne funkcie: paličky na modelovanie, hroty na gravírovanie, vidličky na vytváranie čiar, paličky na vytváranie kladiviek atď;
- Pripravte si prezentáciu materiálov a nástrojov, prineste aj ukážky gravírovania, kladivkové efekty, ktoré možno vytvoriť v reliéfe, ktoré ste predtým vytvorili alebo z fotografií. V prípade plochých dielov je dôležité, aby ich hrúbka nebola menšia ako 4/5 mm;
- Vyzvite účastníkov, aby sa navzájom pozorovali. Vytvorte tichú a pokojnú atmosféru tým, že budete viesť ľudí svojím hlasom k pozornému pozorovaniu častí, z ktorých sa skladá tvár človeka, ktorý je vedľa nich, a postupne vymenujte jednotlivé časti tváre tak, ako sú vytvorené, približne 30 minút na každý prvok;
- Pri zachovaní tichého prostredia rozdeľte kúsok hlíny, ktorý vyrežete z centrálného bochníka pomocou drôtu, ktorý ste si vo pred pripravili, kocku s rozmermi

asi 10x10x- 10 cm;

- Ved'te účastníkov k tomu, aby vyrobili 1 z prvkov tváre svojho partnera tak, že sa rozhodnú, čo majú vyrobiť v 1 jedinom exemplári: 1 nos, 1 oko, 1 ucho, 1 ústa, vlasy, potom tvár z profilu a vlasy. Na vytvorenie tváre z profilu je dôležité, aby sa pomer prvkov vypočítal na základe veľkosti tabuľky, ktorá bude základom pre celú tvár. Každý účastník presunie svoj pohľad na iného partnera zmenou prvku, ktorý sa má reprodukovať. Je dôležité, aby reprodukcia nebola technicky presná, ale aby sa podobala jedinečnosti pozorovanej osoby. Pri tvári z profilu použite valček na roztieranie hlíny na hárku papiera, hrúbka musí byť aspoň 1 cm, na vyrezanie profilu použite nôž. Prvky pripevnite k tvári pomocou sklzu (dobré pritlačte bez strachu). Prvky na doske zakryte plastovou fóliou, nechajte ich pomaly schnúť, nevystavujte ich slnku ani zdrojom tepla, napíšte názvy, aby ste rozpoznali diela.

Druhé stretnutie:

- Umiestnenie: diela umiestnite pred stoličky, do stredu dajte vlhké špongie, brúsny papier, štetce rôznych veľkostí, základné farby

na keramiku, bielu;

- Vlhkou (nie mokrou) špongiou vyhlad'te časti, ktoré zostali nespojené, alebo ich poškriabte brúsnym papierom, pričom venujte pozornosť okrajom, ktoré nie sú príliš geometrické, a teda jemné;
- Vyfarbite projekt pomocou papiera a ceruziek. Tvár vymaľujte a ozdobte podľa vlastnej fantázie;
- Varenie vypracovaného.
- Debriefing a hodnotenie:
- Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

Pre účastníkov:

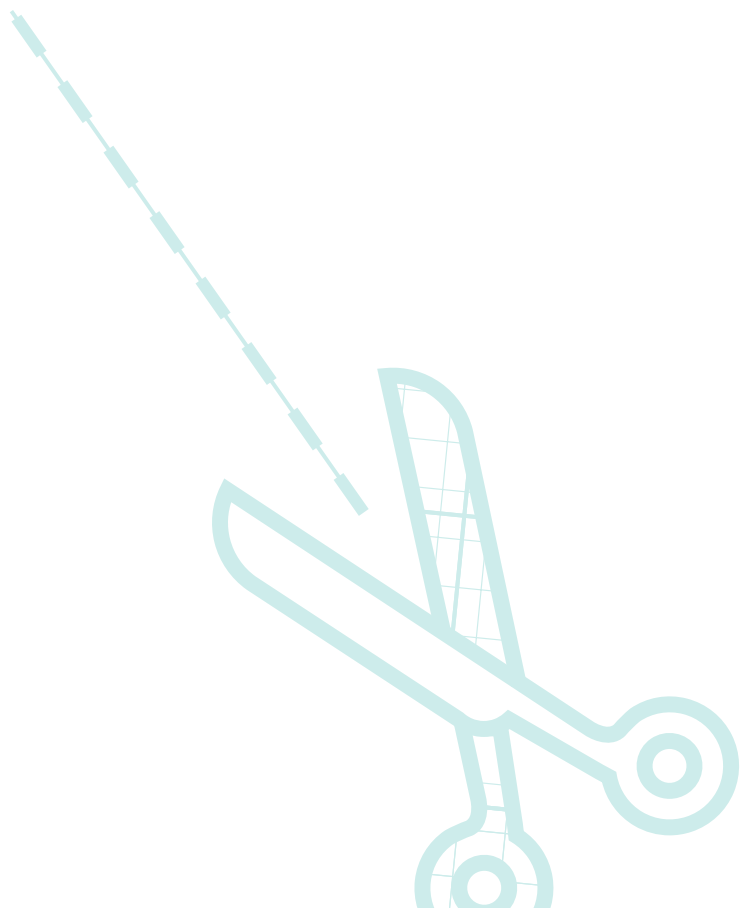
- Myslíte si, že tento workshop je dobrým spôsobom budovania vzťahov medzi ľuďmi z rôznych prostredí?
- Ako workshop prispel k vytvoreniu inkluzívneho prostredia?
- Myslíte si, že pozorovanie tvárou v tvár pomáha hlbokej komu-

nikácii, ktorá nepotrebuje slová?

- Ako podľa vás tento workshop odráža rozmanitosť euro-pean-skej komunity?

Pre facilitátora:

- Bola vaša skupina na konci zážitku schopná nadviazať komunikáciu bez použitia jazyka?
- Pomohlo vytvorenie kolektívneho predmetu pri uzákonení hodnôt inklúzie a aktívnej účasti, ktoré podporuje európske spoločenstvo?
- Cítili sa účastníci so zdravotným postihnutím alebo z rôznych zázemí dostatočne adekvátne?

Viditeľné mesto

Úroveň 3

10 - 30

2 stretnutia po 4 hodinách

Prehľad: Cieľom aktivity je zamyslieť sa nad vlastným mestom novým spôsobom vnímania priestorov, ktoré sú inkluzívnejšie a oživené prostredníctvom dizajnu. Pokúsime sa rozobrať prvky, ktoré ho charakterizujú, premyslieť ho, predstaviť si ho a snívať o ňom podľa osobných potrieb a túžob.

Adresované hodnoty Eu:

- Spolupráca;
- Inklúzia: Hodnoty, ktoré sa týkajú začlenenia;
- Ľudské práva;
- Environmentálna a sociálna udržateľnosť.

Ciele:

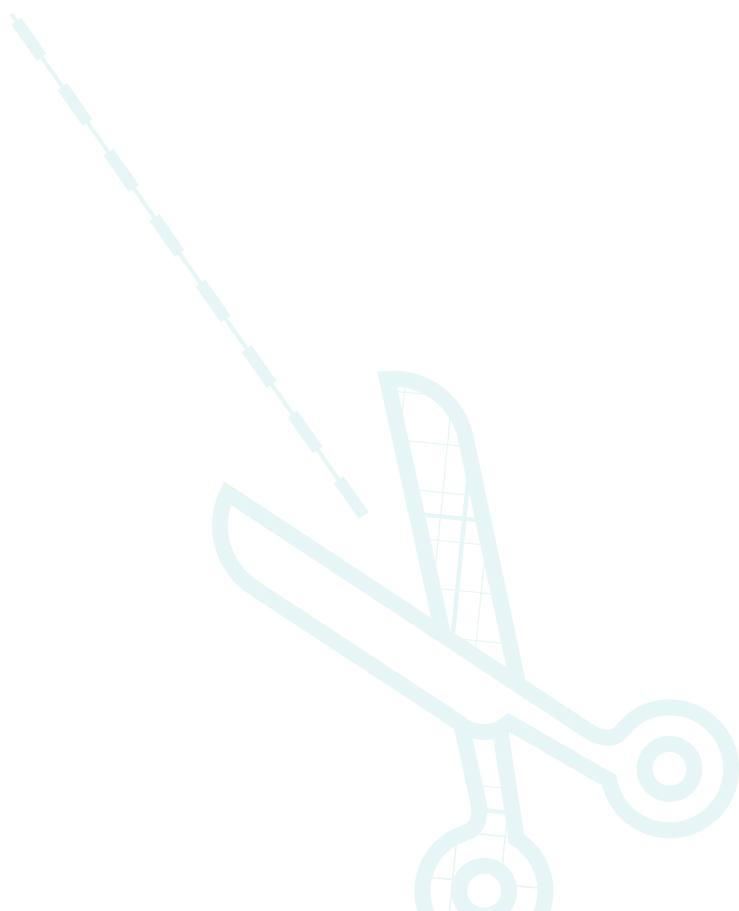
- Zvýšiť pocit spolupatričnosti k územiu a komunite;
- Rozvíjať u účastníkov pocit sebaurčenia pri vytváraní spoločne navrhovaných spoločných verejných priestorov;
- Upozorniť na krásu ako právo.

Materiály:

- Papier rôznych druhov;
- Kartón rôznych druhov;
- škatule rôznych veľkostí;
- Nite;
- Malé kúsky látky;
- Lepidlo;
- Papierová páska;
- Drôt;
- Biela tempera;
- Štetce.

Na plánovanie:

- Papier;
- Farebné ceruzky;
- Výtlačky formátu A3 alebo projektor aspoň 10 obrázkov oblastí mesta, ktoré sa budú spoluvytvárať.

Príprava:

- Pripravte miestnosť na premietanie alebo rozmiestnite v záhrade obrázky významných miest v meste: znehodnotenú oblasť alebo oblasti, ktoré treba zhodnotiť, centrá sústredenia alebo oblasti, ktoré možno opäť využiť alebo ktorých využitie chcete zlepšiť;
- V jednej časti miestnosti/záhrady vytvorte laboratórium. Materiály musia byť jasne vystavené a rozdelené podľa tvaru/farby, rozdeľte nástroje a materiály, to nám pomôže pri prezentácii aktivity.

- **Implementácia:**

Prvé stretnutie:

Workshop sa začína čítaním vopred vybraného jedného alebo viacerých úryvkov z diela "Neviditeľné mestá" od Itala Calvina ako metafory a inšpirácie na pozorovanie a prehodnotenie oblasti nášho mesta. (Môžete použiť aj iné texty, ktoré môžu byť inšpiráciou pre úvod do laboratória), prednesiete svoju prezentáciu o tomto dni a kurze. Zdôraznite silné stránky, ktoré by mal mať ich návrh: environmentálnu a sociálnu udržateľnosť.

- Projekcia alebo návšteva pri zhotovovaní fotografií oblastí,

ktoré sa majú spoluvytvárať. Komentáre, reflexie, podpora aktívnych metód a techník skupinovej práce, ako je brainstorming, čas v kruhu, hranie rolí, kooperatívne učenie;

- Rozdeľte veľkú skupinu na podskupiny tak, že im umožníte vybrať si obraz/oblasť projektu, ktorú chcú rozvíjať;
- V podskupine môžu žiaci pokračovať v predstavách, pričom sa zamyslia nad silnými alebo slabými stránkami skúmanej oblasti.

Druhé stretnutie:

- Každé skupine dajte obraz, ktorý si vybrala v predchádzajúcom čase;
- Pokračujte v úvahách z minulého času a začnite znovu zavádzať možné zlepšenia, využitie tejto oblasti (mestský mobiliár, upratovanie, aktivity, výzdoba), spresnite nápady na de- znaky;
- Začiatok prác. Umiestnite už existujúce prvky na plán, pomocou políčok rôznych veľkostí znázorníte domy a budovy, cesty, stromy, pomníky, všetky detaily, ktoré si skupina želá;
- Začnite definovať projektovú myšlienku napísaním textu a prvkov, ktoré sa majú odstrániť/ doplniť do reality, dajte názov/

názov skupine alebo spoločnej akcii redizajnu.

Tretie stretnutie:

- Odstráňte to, čo sa vám zdá príliš veľa, a všetky prvky namaľujte bielou temperou. Schnutie urýchlite umiestnením štruktúry v blízkosti zdroja tepla. Zostavte modely prvkov, ktoré sa majú pridať, podrobne pripravte dekorácie a vložte nové prvky navrhnuté a postavené v mierke na projekte;
- Po zaschnutí modelu umiestnite všetky prvky dovnútra;
- Pripravte si malý opis toho, čo sa urobilo: názov, analyzovaná oblasť, vykonané pozorovania, pridané/odstránené prvky, materiály, ktoré by sa chceli použiť na stavbu, silné prvky v boji proti klimatickým zmenám, pozornosť recyklácii, zhodnocovanie začlenenia atď.

Debriefing a hodnotenie:

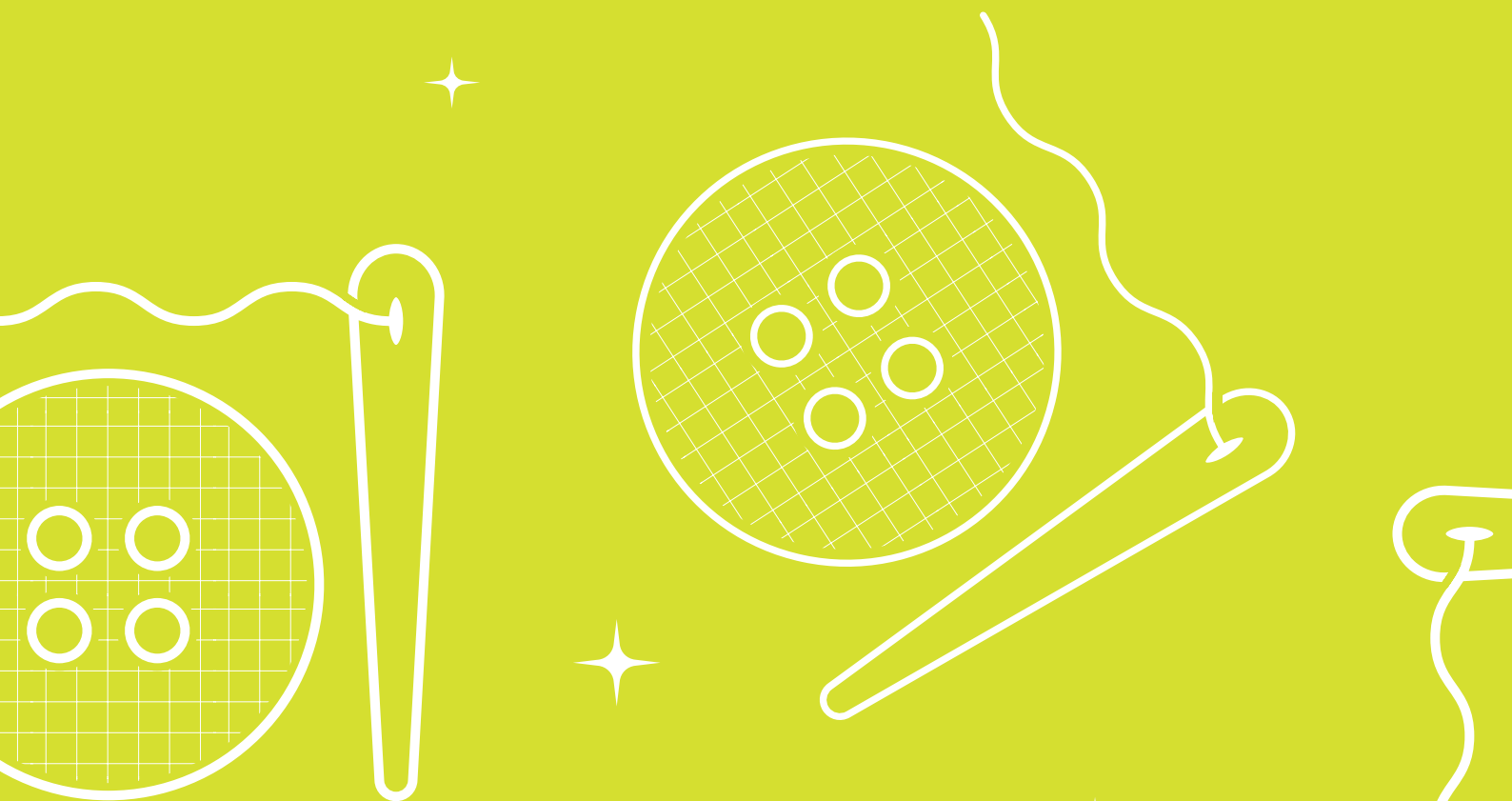
Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník môže vyplniť anonymne, takže sa ľahšie objavia kritické body.

Pre účastníkov:

- Zdá sa vám použitý odpadový materiál efektívny a zaujímavý pre tento druh aktivity?
- Myslíte si, že pozorovanie miesta vytvára v ľuďoch väčšiu spolupatričnosť a túžbu po aktívnej účasti, ktorú podporuje Európske spoločenstvo?
- Pomohlo vytvorenie kolektívneho objektu pri uzákonení hodnôt začlenenia a aktívnej účasti, ktoré presadzuje európske spoločenstvo?

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že účastníci pracovali kooperatívne a inkluzívne v súlade s cieľom, ktorý ste si stanovili?
- Myslíte si, že účastníci používajúci navrhnuté odpadové materiály pochopili potrebu väčšej environmentálnej udržateľnosti v každodennom živote?
- Cítili sa účastníci so zdravotným postihnutím alebo z rôznych prostredí dostatočne vítaní?

KRAJČÍŘSTVO

O krajčírstve

Šitie je starobylé remeslo a prax, ale je to aj metafora existencie: spájanie oddelených častí, zošitie dvoch častí, oprava a utíšenie rán.

Ihla a niť sa pomalým a rytmickým pohybom pohybujú zdola nahor a potom zhora nadol a vytvárajú spojenie medzi časťami. Niť, ktorá spája, je symbolom toho, čo šička starostlivo skladá dohromady. Môže sa šiť ručne alebo na strojoch. Pri dôkladnom výskume možno nájsť mnoho rôznych zručností tohto umenia pohybom po regiónoch a mape sveta, všetky kultúry majú podobné alebo tradičné artefakty, ktoré sa od seba veľmi líšia, dedičstvo, ktoré je nekonečným slovníkom druhov stehov a výšiviek. Bodky, čiary, uzly od najjednoduchších až po najzložitejšie, zamerané na praktický alebo aj dekoratívny efekt. Vyšívanie nás zavedie do sveta krajčírstva, ktoré má za úlohu opraviť, zašívateľ, ale aj ozdobiť odev alebo predmet, aby bol jedinečný a osobný ako iniciály mena, ktoré označujú, že predmet niekomu patrí.

V tejto príručke hovoríme o type krajčírstva ako o umeleckej praxi, ktorá so sebou prináša symbolickú komunikačnú hodnotu, ako o

nástroji a praxi na spájanie svetov, vecí a ľudí.

Starostlivosť, ktorú sme spomenuli vyššie, je ten časový priestor, ktorý venujeme tejto činnosti intímnym a osobným spôsobom v kruhu ľudí, ktorí sa v tejto praxi uznávajú ako malé spoločenstvo ručnej práce. Ticho, sústredenie a základné techniky budú užitočné pri vytváraní predmetov s významom, ktoré sa dotýkajú intímnych a osobných sfér, aby sa dostali na povrch vo finálnom objekte. Je to osobná a kolektívna cesta, ktorá sa pohybuje ako niť z vonkajška do vnútra, z vnútra do vonkajška, aby opravila roztrieštené časti ako patchwork vytvorený jednotlivcom a prítomným spoločenstvom. V tomto procese bude užitočné, ale nie nevyhnutné mať multi etnickú skupinu účastníkov s rôznymi schopnosťami, aby boli zrejmé počiatočné vzdialenosti a výsledky, ak sa workshop vydarí, boli ešte originálnejšie a obohatené všetkými zúčastnenými stranami. Skladanie dielikov dokopy je dobrodružstvo, ktoré táto veľmi vážna hra ponúka!

Sewing practices, Terra di Tutti social enterprise, Capannori (Italy), 2022

Bez vlajky

Úroveň 3

6 - 20

3 stretnutia po 4 hodiny

Prehľad: Ide o krajčírsku dielňu, ktorej zámerom je použiť vlajku ako identifikačný prvok a pretvoriť ju osobným, dekoratívnym a kolektívnym spôsobom. Etnická a kultúrna identita sa mieša s identitou ostatných s cieľom priviesť skupinu k novému videniu vzťahov, identít a sveta.

Adresované hodnoty Eu:

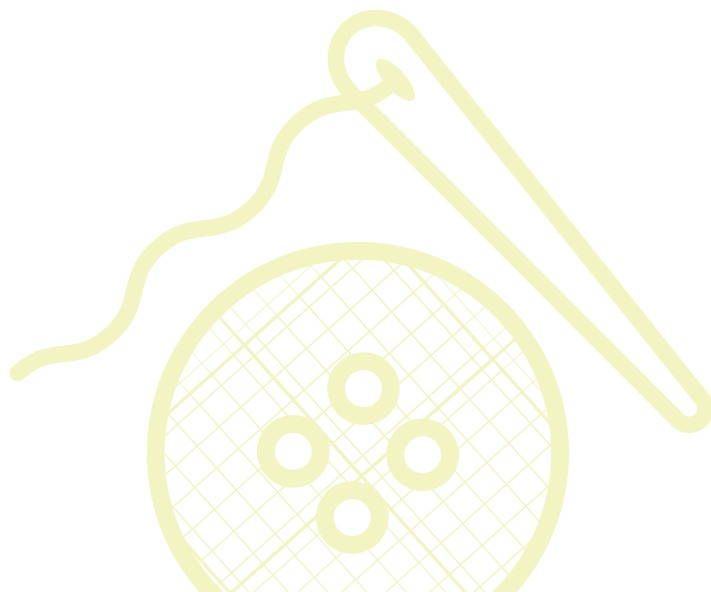
- Inklúzia;
- Spolupráca;
- Aktívne občianstvo;
- Ľudské práva;
- Environmentálna a sociálna udržateľnosť.

Ciele:

- Zvýšiť pocit spolupatričnosti k väčšej komunite;
- Vytvoriť priestor pre autentické vzťahy prostredníctvom praxe šitej na mieru;
- Upriamiť pozornosť na tému mieru.

Materiály:

- Vytlačte alebo zhromaždite v jednom súbore obrázky s vlajkami z celého sveta;
- Recyklované materiály;
- Tkaniny rôznych veľkostí;
- Krásne papiere alebo plasty;
- Flitre;
- Okraje;
- Čipky;
- Gombíky;
- Pracky;
- Veľké a malé ihly;
- Hrubé a jemné bavlnené alebo polyesterové nite vo farbách 3/4;
- nožnice na látky;
- Šijacie stroje;
- Kancelárske alebo kožené dierkovače;
- ceruzky;
- papier A3 alebo kartón a pero;
- nožnice na papier;
- páska na papier;
- Vinylové lepidlo.

Príprava:

- Pripravte si obrázky vlajok podľa vlastného uváženia, vytlačené, s knihami, s projekciou; rozhodnite sa, koľko priestoru venujete tomuto momentu a predstavte workshop podľa cieľa v skupine. V jednej časti miestnosti/záhrady vytvorte laboratórny priestor. Materiály musia byť jasne vystavené a rozdelené podľa tvaru/farby, rozdeľte nástroje a materiály, to vám pomôže pri prezentácii aktivity. Nastavenie je veľmi dôležité: jednoducho umiestnite materiály vo farebnej škále na veľký hárok papiera/kartónu, akoby to bola muzeálna vitrína;
- Umiestnite nástroje tesne vedľa seba, starostlivo a zreteľne ich oddel'te od materiálov.

Implementácia:**Prvé stretnutie:**

- Predstavte deň a cestu zdôraznením cieľov, ktoré chcete dosiahnuť, bez toho, aby ste ich vyslovili explicitne;
- Komentujte obrázky vlajok, pričom sa zdokumentujte zaujímavosťami a pôvodom niektorých z nich. Opýtajte sa účastníkov, čo vedia o svojej vlajke a ako ju vnímajú, pozorujte ich aj

na základe jednoduchosti alebo estetických vlastností;

- Pozorovanie materiálov, zdôraznite, že pracujete s odpadovými materiálmi: odkiaľ pochádzajú, prečo sa vyhadzujú;
- Nech si každý účastník vyberie pohodlné a intímne miesto na prácu. Každý si vyberie materiály a farby zo stola podľa vlajky svojej krajiny, neskôr ich umiestni na hárok voľným a osobným spôsobom, ale tak, aby pripomínali pôvodný model. Všetci účastníci si budú musieť vybrať základnú látku na umiestnenie ostatných farieb/materiálov;
- Osobný výklad o svojej práci pre skupinu;
- Začiatok práce na šití.

Druhé stretnutie:

- Vynechanie aspoň jedného materiálu/farby (ktorý sa použije na konci, aby sa spojili všetky vlajky v konečnej tapisérii), pokračovanie v šití jednotlivých vlajok ručne alebo šijacím strojom;
- Ak je čas, podelenie sa o vykonanú prácu a vysvetlenie výberu vylúčenej farby/materiálu;
- Umiestnite všetky vlajky na jeden list, vyberte poradie a motivujte rôzne nápady, dohodnite sa na myšlienkach a hypotézach

v spolupráci;

- Začiatok šitia finálnej tapisérie.

Tretie stretnutie:

- Dokončenie šitia. Vložte farbu/materiál vylúčený jednotlivými účastníkmi tak, že ho umiestnite na miesta, ktoré skupina považuje za najzaujímavejšie;
- Zošitie materiálov a celkové dokončenie projektu. Dokončenie okrajov;
- Skupina rozhodne, či tapisériu zavesí na stenu alebo ju upevní na žrdi ako skutočnú vlajku;
- Zostavenie skupinového účtu projektu, opis a podpis projektu, zapísanie mien účastníkov, ktoré sa neskôr vytlačia a ponechajú v blízkosti projektu na pamiatku/dokument zážitku.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci workshopu je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

Pre účastníkov:

- Pomohlo vytvorenie kolektívneho predmetu pri zavádzaní hodnôt inklúzie a aktívnej účas-

ti, ktoré podporuje Európske spoločenstvo?

- Bola táto skúsenosť užitočná pre osvojenie si techniky šitia na mi-eru? - Myslíte si, že je tento workshop účinný pri vytváraní pocitu, že ľudia sú občanmi sveta?
- Priniesli použité odpadové materiály hodnotu výslednému projektu?

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že účastníci, ktorí používajú navrhnuté odpadové materiály, pochopili potrebu väčšej environmentálnej udržateľnosti v každodennom živote?
- Cítili sa účastníci so zdravotným postihnutím alebo z rôznych zázemí dostatočne adekvátne?
- Myslíte si, že sa v záverečnej práci dostatočne objavili otázky environmentálnej a sociálnej udržateľnosti?
-

Re-fashion

Úroveň 4

6 - 10

3 stretnutia po 4 hodinách

Prehľad: Využite oblečenie z druhej ruky na zamyslenie sa nad nevyjadrenými možnosťami toho, čo sa považuje za odpad, za málo hodnotné. Zlepšite nedokonalé, ktoré sa stali vzácnymi vďaka pozornosti a starostlivosti ako vzdelávacia metafora a využite krajčírstvo na vytvorenie momentov stretnutia a vzťahu medzi ľuďmi v..

Adresované hodnoty Eu:

- Inklúzia;
- Spolupráca;
- Aktívne občianstvo;
- Environmentálna a sociálna udržateľnosť.

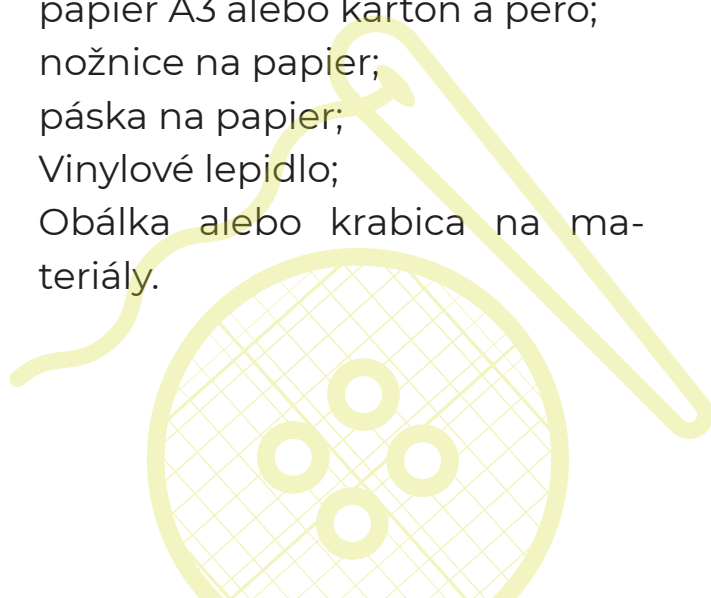
Ciele:

- Zvýšiť kritický zmysel účastníkov pri spotrebe a nákupe;
- Vytvoriť priestor pre autentické vzťahy prostredníctvom prispôsobenia praxe podľa hodnoty EÚ;
- Upriamiť pozornosť na problematiku rýchlej módy a znečistenia

v módnom sektore a podporiť udržateľnejší život v Európe.

Materiály:

- Vytlačte alebo zhromaždite v jednom súbore obrázky s príkladmi redizajnovaných a vynovených odevov;
- Recyklované materiály;
- Tkaniny rôznych veľkostí;
- Krásne papiere alebo plasty;
- Obruby;
- Čipky;
- Gombíky;
- Pracky;
- Vybrané použité oblečenie;
- Veľké a malé ihly;
- Hrubé a jemné bavlnené alebo polyesterové nite vo farbách 3/4;
- nožnice na látky;
- Šijacie stroje;
- Kancelárske alebo kožené dierkovače;
- ceruzky;
- papier A3 alebo kartón a pero;
- nožnice na papier;
- páska na papier;
- Vinylové lepidlo;
- Obálka alebo krabica na materiály.

Príprava:

- Pripravte si obrázky podľa vlastného uváženia, vytlačené, s knihami alebo časopismi, s premietaním;
- Materiály musia byť jasne vystavené a rozdelené podľa tvaru/farby, rozdelenie nástrojov a materiálov, to vám pomôže pri prezentácii aktivity. Prostredie je veľmi dôležité: jednoducho umiestnite materiály vo farebnej škále na veľký hárok papiera/kartón, akoby to bola muzeálna vitrína.

Implementácia:**Prvé stretnutie:**

- V strede na veľkom koberci urobte hromadu použitého oblečenia;
- Na jednej strane pripravte tabuľku materiálov a nástrojov, všetko urobte dômyselne: je to dôležitá vec, aby ste dali materiálom hodnotu, ako základ použite biely kartón a umiestnite materiály rozdelené podľa farieb;
- Vyzvite účastníkov, aby si z pripravenej hromady vybrali jedny šaty a predstavili sa vo vybranom odevu, urobte to aj vy! Predstavte tému a cieľ stretnutia;
- Predstavte deň a cestu tak, že

zdôrazníte ciele, ktoré chcete dosiahnuť, bez toho, aby ste ich vyslovili explicitne, pomôžte si komentárom k obrázkom, ktoré ste zozbierali, a podrobne sa venujte rôznym štýlom, detailom a konceptom rýchlej módy a znečistenia textilu;

- Každý účastník bude mať za úlohu s papierom a perom opísať vybraný odev tak, že si bude pozorne všímať materiály, švy a štítky, pričom na hárok uvedie čo najviac informácií a bude venovať pozornosť pôvodu odevu;
- Skupinové vrátenie a komentáre;
- Požiadajte účastníkov, aby si opäť vybrali odev alebo či si chcú ponechať ten, ktorý si už vybrali;
- Prezentácia vybraných odpadových materiálov a nástrojov;
- Na nový hárok/kartón účastníci pripevnia vybrané materiály (malé časti, odrezky) lepidlom alebo ihlou a niťou a pokúsia sa vytvoriť harmonickú paletu vhodnú pre ich odev;
- Napíšu niekoľko riadkov, v ktorých opíšu inšpiráciu pre svoj projekt;
- Každý odev a výskumný papier vložte do označenej obálky, aby sa materiál neroztrieštil.

Druhé stretnutie:

- Vezmite si materiál/inšpiračný list projektu a dajte mu názov. Skupinový príbeh všetkých;
- Začiatok práce na odeve. Rozhodnite sa, či sa vám predmet páči takto, alebo chcete niektoré časti rozobrať a vložiť nové (napr. rukáv košele pridať k tričku);
- Rozšírenie a opätovné zošitie dielov. Tí, ktorí sa rozhodnú vyšívať alebo aplikovať dekorácie, budú postupovať úplne individuálne a budú hľadať spôsob, ako projekt zrealizovať s pomocou obsluhy.

Tretie stretnutie:

- Dokončenie šitia a práce;
- Malá prehliadka prác.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci workshopu je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s ostatnými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavia.

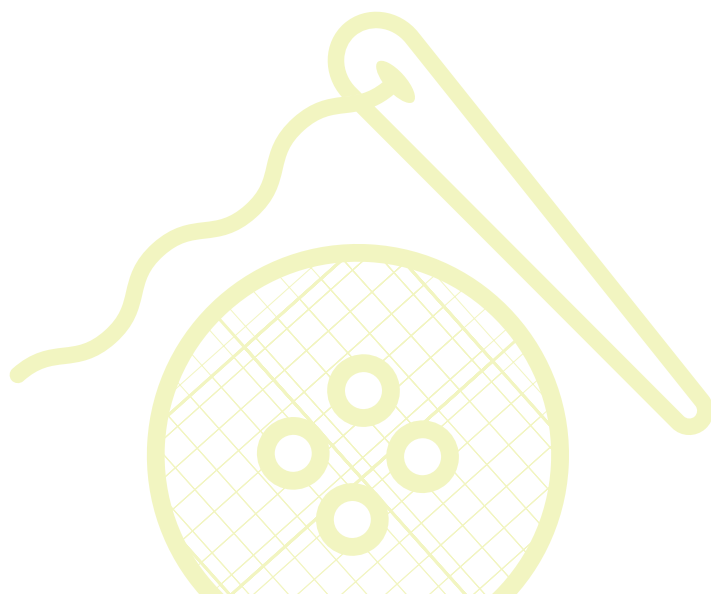
Pre účastníkov:

- Bola táto skúsenosť užitočná pre osvojenie si techniky šitia na mi-
eru?

- Myslíte si, že toto laboratórium je efektívne pre udržateľnú módu?
- Bola tvorba re-dizajnerskeho objektu užitočná pri zavádzaní hodnôt inklúzie, aktívnej účasti, udržateľnosti, ktoré presadzuje Európske spoločenstvo?

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že účastníci pracovali kooperatívne a inkluzívne v súlade s cieľom, ktorý ste si stanovili?
- Myslíte si, že účastníci používajúci navrhnuté odpadové materiály pochopili potrebu väčšej environmentálnej udržateľnosti v každodennom živote?
- Cítili sa účastníci so zdravotným postihnutím alebo z rôznych zázemí dostatočne adekvátne?

Ušitá kniha

Úroveň 3

6 - 10

4 hodiny

Prehľad:

Toto je krajčírsky a vyšivací workshop pre začiatočníkov. Laboratórium sa chce zamyslieť nad Deklaráciou ľudských práv. Je to laboratórium, ktoré chce využiť ručnú výrobu a umenie na vytvorenie momentov stretnutia a reflexie.

Adresované hodnoty Eu:

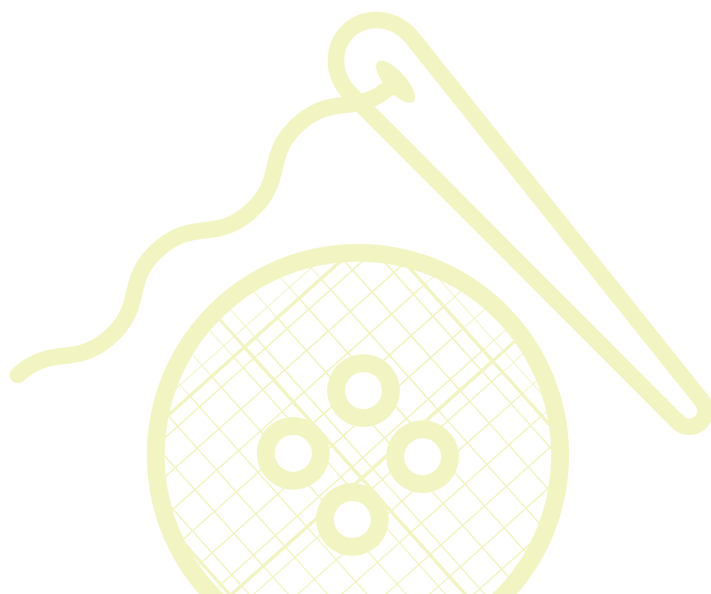
- Ľudské práva;
- Environmentálna a sociálna udržateľnosť;
- Aktívna účasť.

Ciele:

- Zvýšiť súdržnosť medzi národmi, oboznámiť mladých ľudí s dodržiavaním ľudských práv;
- Vytvoriť priestor pre autentické vzťahy prostredníctvom praxe šitej na mieru;
- Využívať krojovanie ako moment starostlivosti a reflexie.

Materiály:

- Vytlačte alebo zhromaždite v jednom súbore obrázky s príkladmi základných výšiviek;
- Všeobecná deklarácia ľudských práv;
- Recyklované materiály;
- Tkaniny rôznych veľkostí;
- Krásne papiere alebo plasty;
- Flitre;
- Hranice;
- Čipky;
- Gombíky;
- Malé pracky;
- Veľké a malé ihly;
- Hrubé a jemné bavlnené alebo polyesterové nite vo farbách 3/4;
- nožnice na látky;
- Šijacie stroje;
- ceruzky;
- Čierne traktorové pero;
- Kartón veľkosti 20 x 42;
- Nožnice na papier.

Príprava:

- Pripravte si obrázky podľa vlastného uváženia, vytlačené, s knihami alebo časopismi, s premietaním;
- Materiály musia byť jasne vystavené a rozdelené podľa tvaru/farby, rozdelenie nástrojov a materiálov, to vám pomôže pri prezentácii aktivity. Prostredie je veľmi dôležité: jednoducho umiestnite materiály vo farebnej škále na veľký hárok papiera/kartón, akoby to bola muzeálna vitrína.

Implementácia:

- Pripravte si tabuľku s materiálmi a nástrojmi, všetko urobte dômyselne: je to dôležitá vec, aby ste materiálom dali hodnotu, ako podklad použite biely kartón a naň umiestnite materiály rozdelené podľa farieb. Kartičky 20x42 dostane každý účastník;
- Po úvodných prezentáciách si vyberte hru/spôsob prelomenia ľadov, predstavte laboratórium a jeho obsah, Všeobecnú deklaráciu ľudských práv;
- Vyzvite účastníkov, aby si vybrali jeden z článkov Všeobecnej deklarácie ľudských práv;
- Začiatok prác. Pozorovanie dostupných materiálov, vysvetlenie, že ide o odpadové materiály;

- Pokojne si každý vyberie materiály, ktorými chce napísať vybraný článok, ak je nápis príliš dlhý, môže sa čiastočne napísať fixkou, čiastočne ušiť, o tom, ktoré slová chce vyšiť, rozhodne sám autor;
- Preloží hárok na dlhšej strane na 3 časti, mechy;
- Položte hárok ležať na stôl a skúste použiť materiály ako písací nástroj, vystrihnúť látky alebo papiere alebo usporiadať ostatné materiály;
- Slová, ktoré sa budú vyšívať, sa musia najprv nakresliť na papier hrotmi podobnými ceruzke, slová z látky sa najprv vystrihnú a potom sa našijú na list;
- Nezáleží na tom, koľko slov bude vyšitých a koľko napísaných fixkou, dôležité bude, že najvýznamnejšie slová vety musia byť veľmi akurátne a podrobné;
- Na konci práce bude môcť každý účastník ukázať svoju prácu a povedať dôvod, ktorý ho viedol k výberu danej vety;
- Počas workshopu si ľudia budú môcť vymieňať nápady, ako postupovať v jednotlivých krokoch šitia, a navzájom si požičiavať informácie, aby sa vytvorilo dynamické a spoločné prostredie;
- *Variant - Skupina si vyberie jednu z fráz, ktorú spoločne pov-

ažujú za významnú, potom sa na každú kartičku napíše časť frázy, ktorú si potom na konci dňa každý vezme so sebou ako znak spojenia skupiny.

Debriefing a hodnotenie:

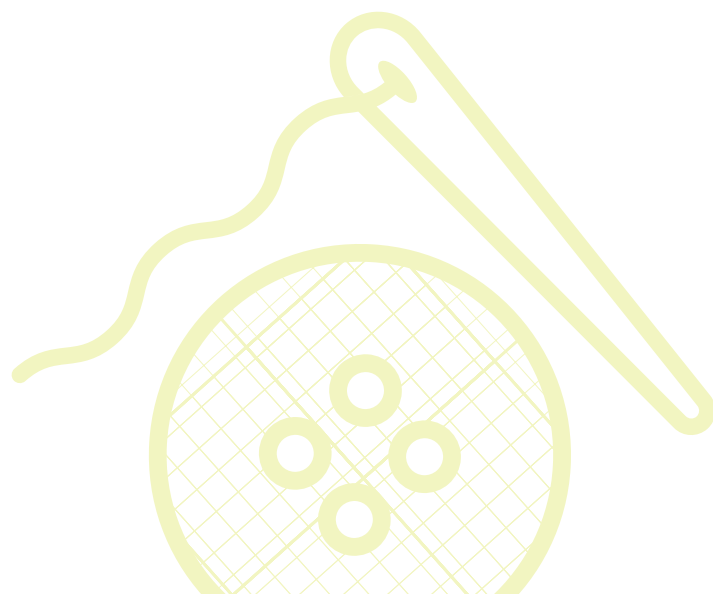
Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavia.

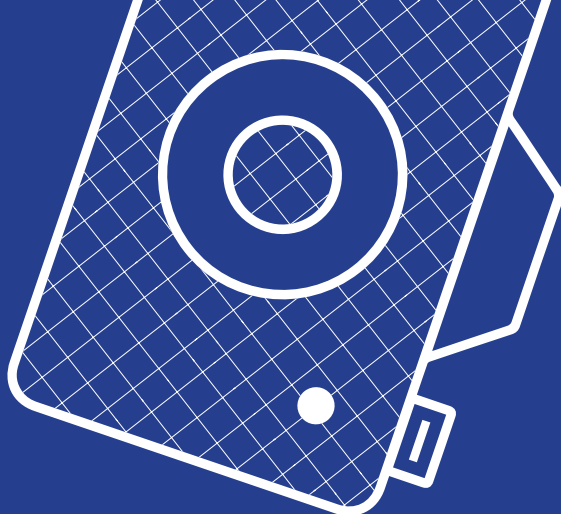
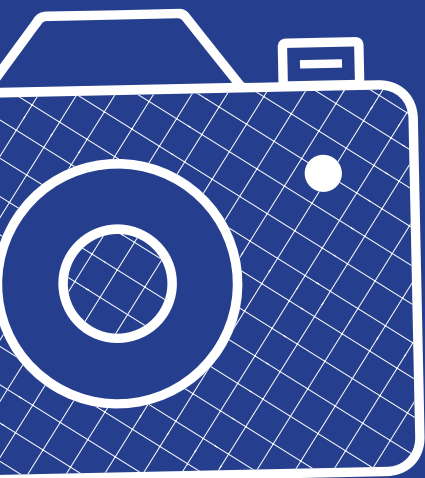
Pre účastníkov:

- Bola táto skúsenosť užitočná na osvojenie si nových techník?
- Myslíte si, že tento workshop je účinný na rozprávanie o ľudských právach?
- Čo môžeme urobiť lepšie, aby sme sa uistili, že sa ľudské práva v Európskej únii dodržiavajú?
- Aké je povedomie o environmentálnej udržateľnosti v celej Európe?
- Mali použité materiály na opätovné použitie pridanej hodnoty pre záverečný projekt?

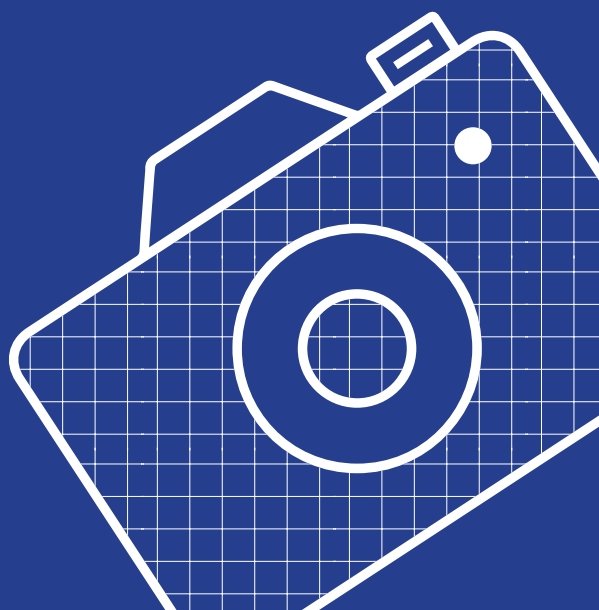
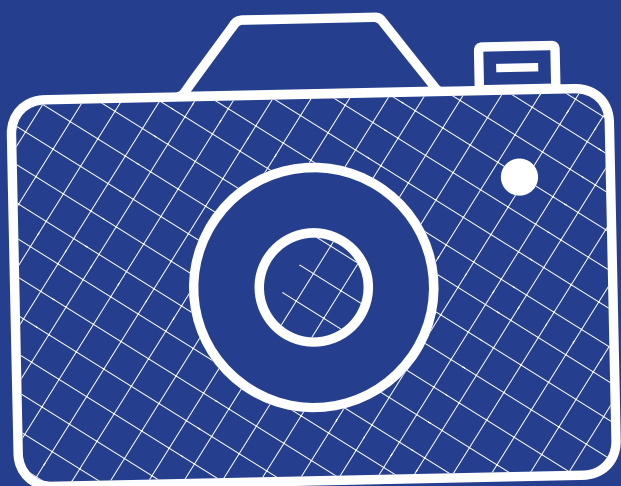
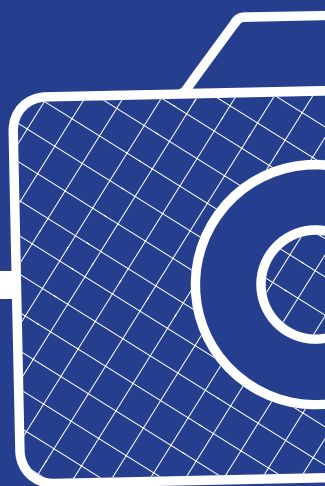
Pre facilitátora:

- Zdalo sa vám, že prax šitia na mieru bola účinná pri vytváraní vzťahov medzi účastníkmi?
- Cítili sa účastníci so zdravotným postihnutím alebo z iného prostredia dostatočne vítaní?
- Myslíte si, že účastníci pochopili tému environmentálnej udržateľnosti?

FOTOGRA- FIA

O fotografií

Fotografia je umenie vytvárať trvalé snímky zachytením svetla. To sa môže uskutočniť elektronicky pomocou obrazového snímača alebo chemicky pomocou materiálu citlivého na svetlo, ako je fotografický film. Fotografia nachádza uplatnenie v rôznych oblastiach vrátane vedy, výroby, obchodu, umenia, filmu, videoprodukcie, rekreácie, hobby a masovej komunikácie. Objektív fotoaparátu sústreďuje svetlo na svetlocitlivý povrch, aby sa počas časovo nastavenej expozície vytvoril verný obraz. Ako každá forma vizuálneho umenia, aj fotografia využíva slabé stránky ľudského vizuálneho vnímania a môže v nás vyvolať emócie, ktoré nás dojímajú.

Fotografické umenie si vyžaduje kombináciu niekoľkých zručností. Medzi umelecké zručnosti patrí kompozícia, kontrola expozície, identifikácia vizuálne príťažlivých prvkov a vyvolanie emócií prostredníctvom fotografie. Technické zručnosti zahŕňajú osvetlenie, clonu, dynamický rozsah, rýchlosť uzávierky a postprodukčné úpravy pomocou softvéru na vizuálne úpravy. Dobré komunikačné zručnosti vrátane počúvania, em-

patie, pozitívneho prístupu, vytrvalosti a trpezlivosti sú nevyhnutné na budovanie vzťahov s klientmi a orientáciu v tomto odvetví. Fotografovanie si celkovo vyžaduje kombináciu umeleckých a technických zručností spolu so silnými interpersonálnymi a organizačnými schopnosťami. V práci s mládežou sa fotografia využíva ako nástroj alebo činnosť na zapojenie a posilnenie mladých ľudí prostredníctvom mládežníckych programov, workshopov alebo projektov na podporu vyjadrenia vlastnej identity, kreativity a osobnostného rozvoja.

Fotografia môže mladým ľuďom poskytnúť prostriedky na skúmanie ich identity, vyjadrenie ich pohľadu a prerozprávanie ich príbehov prostredníctvom vizuálnych obrazov. Zahŕňa výučbu technických zručností, ako je ovládanie fotoaparátu a kompozícia, ako aj podporu kritického myslenia a vizuálnej gramotnosti. Fotografiu možno využiť aj ako prostriedok propagácie, zvyšovania povedomia o sociálnych otázkach alebo dokumentovania a zdieľania komunitných podujatí. Celkovo fotografovanie v práci s mládežou ponúka mladým ľuďom prostriedok na rozvoj ich umeleckých schopností, získanie sebadôvery a podporu pozitívnej sociálnej angažovanosti.

Workshop Digital Storytelling for
Youth Mental Health, Košice
(Slovakia) 2023

Workshop "Digital
Storytelling for Youth
Mental Health, Košice
(Slovakia) 2023

Zachytenie európskych hodnôt prostredníctvom fotografie

Úroveň 2

10 - 30

1.5 - 2 hodiny

Prehľad:

Mladí ľudia využívajú fotografiu na skúmanie a prezentáciu európskych hodnôt. Prostredníctvom zachytávania snímok a používania techník digitálnej úpravy sa účastníci ponoria do podstaty európskych hodnôt a boja proti euroskepticizmu.

Adresované hodnoty EÚ:

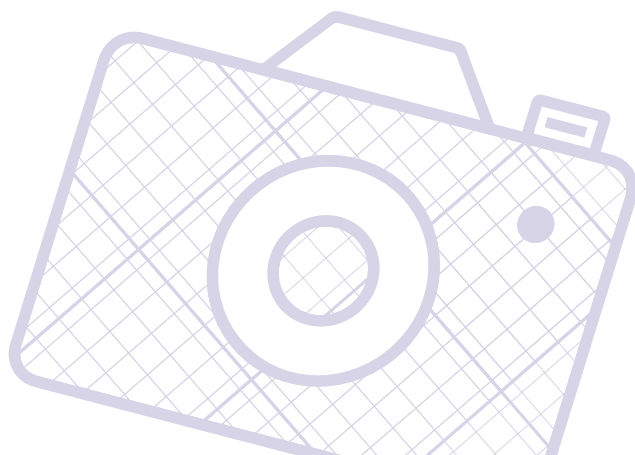
- Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti, slobody a rovnosti;
- Demokracia a právny štát;
- Solidarita a vzájomná podpora;
- Environmentálna udržateľnosť;

Ciele:

- Podporovať angažovanosť mladých ľudí v oblasti európskych hodnôt prostredníctvom umenia;
- Podporovať kritické myslenie a reflexiu európskej identity;
- Podporovať tvorivosť a sebavyjadrenie prostredníctvom fotografie.

Materiály:

- Digitálne fotoaparáty alebo smartfóny s funkciou fotoaparátu;
- Papier a perá na zapisovanie nápadov alebo poznámok;
- Voliteľné: notebook alebo projektor na zobrazenie a úpravu fotografií.
- Príprava:
- Zhromaždíte potrebné fotografické vybavenie;
- Pripravte si krátku prezentáciu (nie dlhšiu ako 10 minút) o európskych hodnotách a ich význame;
- Vytlačte si leták s informáciami o európskych hodnotách na nahliadnutie (hodnoty EÚ a ich stručný opis);
- Oboznámte sa so softvérom na digitálne úpravy, napr. s programom Canva.

Implementácia:

- Pripravte si krátku prezentáciu o európskych hodnotách a zdôraznite ich význam a dôležitosť (napr. 10 minút). Rozdajte informačné materiály;
- Uved'te príklady, ako môže fotografia zachytiť a sprostredkovať tieto hodnoty;
- Rozdeľte účastníkov do malých skupín po 3 - 5 účastníkoch a rozdajte im fotoaparáty alebo smartfóny;
- Dajte každej skupine pokyn, aby preskúmala centrum pre mládež alebo blízke okolie a urobila fotografie, ktoré predstavujú európske hodnoty;
- Na fotografovanie vyčleňte určitý čas (napr. 30 minút);
- Po uplynutí času zhromaždite účastníkov a nechajte každú skupinu vybrať najlepšie fotografie.
- Predstavte aspekt digitálnej úpravy tejto aktivity;
- Poskytnite prístup k softvéru na úpravu fotografií alebo aplikáciám na prenosných počítačoch, tabletoch alebo smartfónoch (napr. bezplatný online softvér na úpravu Canva);
- Poučte účastníkov o základných technikách a nástrojoch na úpravu fotografií (napr. 10 minút);
- Povzbud'te účastníkov, aby upravili svoje vybrané fotografie pomocou softvéru na úpravu;
- Vyhrad'te stanovený čas na úpravu fotografií (napr. 20 minút);
- Po uplynutí času na úpravu požiadajte každú skupinu, aby prezentovala svoje upravené fotografie;
- Vystavte upravené fotografie vedľa pôvodných fotografií na porovnanie;
- Uľahčite skupinovú diskusiu o tom, ako vybrané fotografie a ich úpravy zdôrazňujú európske hodnoty;
- Vyzvite účastníkov, aby sa zamysleli nad tým, ako digitálna úprava zlepšuje alebo mení posolstvo, ktoré fotografie vyjadrujú.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s touto skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavujú.

Pre účastníkov:

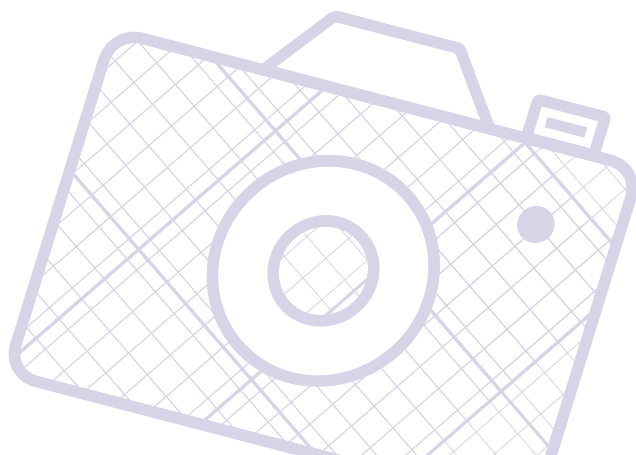
- Čo ste sa vďaka tejto aktivite dozvedeli o európskych hodnotách?
- Aké konkrétne európske hodnoty ste zachytili? Čo vás viedlo k ich výberu?
- Aké hodnoty sú pre vás na-

jdôležitejšie?

- Ako vám fotografia pomohla vyjadriť a komunikovať tieto hodnoty?
- Vyvrátila táto aktivita nejaké vaše predsudky alebo stereotypy, ktoré ste mohli mať?
- Ako môžeme naďalej podporovať európske hodnoty v našom každodennom živote?

Pre facilitátora:

- Bolo pre účastníkov náročné vybrať si hodnoty, ktoré chceli zachytiť?
- Spolupracovali účastníci dobre?
- Podnietila realizácia aktivity tvorivé myslenie účastníkov?

Výzva EuroVision Collage: Prijatie Európskej jednoty

Úroveň 2

10 - 30

1 - 2 hodiny

Prehľad:

Hlavným cieľom tejto aktivity je tvorivo propagovať európske hodnoty, podporovať jednotu a bojovať proti euroskepticizmu prostredníctvom spoločnej umeleckej tvorby koláží.

Adresované hodnoty EÚ:

- Rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a ľudských práv;
- Jednota a solidarita;
- Demokracia;
- Tolerancia a akceptácia rozmanitosti;
- Podpora európskeho kultúrneho dedičstva a hodnôt.

Ciele:

- Podporovať porozumenie európskym hodnotám a bojovať proti euroskepticizmu prostredníctvom tvorivej koláže;
- Podporovať tímovú prácu a komunikáciu pri spolupráci účastníkov na kolážach;
- Stimulovať kritické myslenie, keď účastníci vytvárajú príbehy vy-

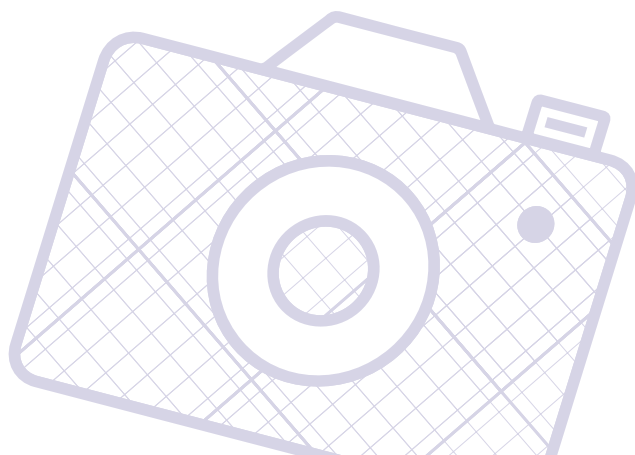
svetlujúce symboliku a význam ich koláží.

Materiály:

- Časopisy, noviny, tlačené fotografie;
- Nožnice, lepidlo, farebné fixky;
- Veľké hárky papiera alebo kartónu;
- Výstavný priestor na prezentáciu koláží.

Príprava:

Príprava zahŕňa zhromaždenie časopisov, fotografií, materiálov, nožníc, lepidla, fixiek a veľkých hárkov papiera. Zahŕňa aj predchádzajúci brainstorming hlavných európskych hodnôt. Potrebné je tiež pripraviť priestor na tvorbu koláží a naplánovať spoločné umelecké dielo. Pred začatím aktivity je potrebné myslieť aj na prípravu výstavy vrátane fotografovania koláží a ich následného zdieľania na internete.

Implementácia:

- EuroVisions Collage Prep: Zbierajte časopisy, fotografie a materiály. Môžete použiť aj vytlačené fotografie zhotovené počas realizácie predchádzajúcej aktivity "Zachytenie európskych hodnôt prostredníctvom fotografie". Pripravte si priestor na tvorbu koláží s nožnicami, lepidlom, fixkami a veľkými hárkami;
- Brainstorming európskych hodnôt: Iniciujte brainstorming s účastníkmi s cieľom spoločne identifikovať a vymenovať európske hodnoty, ktoré podporujú jednotu, rozmanitosť a spoluprácu. Napíšte tieto hodnoty na viditeľnú tabuľu a rozdeľte účastníkov do menších skupín (3-5);
- Tvorba koláže: Každá skupina dostane jednu z uvedených hodnôt ako námet. Tím musí pomocou poskytnutých vizuálnych materiálov vytvoriť vizuálne príťažlivú koláž, ktorá predstavuje danú európsku hodnotu a bojuje proti euroskepticizmu. Vytvárajte koláže so symbolikou a kreativitou;
- EuroVision Storytelling: Spolu s kolážou vyzvite každý tím, aby vytvoril krátke rozprávanie alebo príbeh, ktorý vysvetlí symboliku a význam, ktorý sa skrýva za ich

umeleckým dielom;

- Prehliadka koláží: Zvážte možnosť pridať cenu "Výber ľudu", aby ste ocenili koláž s najväčším počtom hlasov;
- Spoločná koláž: Vytvorte skupinovú umelecké dielo predstavujúce jednotnú Európu;
- Výstava EuroVisions: Výstavu zdieľajte online prostredníctvom sociálnych médií alebo webovej stránky mládežníckeho centra, aby ste oslovili širšie publikum a šírili posolstvo európskej jednoty.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavia.

Pre účastníkov:

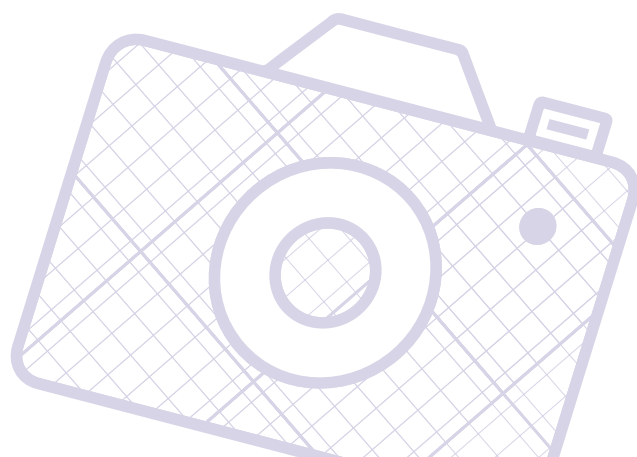
- Čo ste sa dozvedeli o význame európskych hodnôt pri podpore jednoty a boji proti euroskepticizmu?
- Ako ste sa počas tejto aktivity cítili? Bol pre vás priebeh aktivity bezproblémový?
- Ako vás táto aktivita vyzvala k tvorivému mysleniu a vyjadreniu sa prostredníctvom tvorby

koláží?

- Zamyslite sa nad tímovou prácou a spoluprácou vo vašej skupine. Ako prispela efektívna komunikácia k úspechu vašej koláže?
- Objavili ste počas aktivity nejaké nové zručnosti alebo talenty? Ako by ste ich mohli uplatniť v iných oblastiach svojho života alebo v budúcich aktivitách?
- Keď sa pozriete späť na túto aktivitu, ktoré aspekty alebo prvky vám najviac vynikli a ako súvisia so širšou témou podpory európskych hodnôt a jednoty?

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že realizácia aktivity podnietila tvorivosť zúčastnených mladých ľudí?
- S akými výzvami ste sa stretli počas realizácie aktivity a ako by sa dali v budúcnosti prekonať?

“EU v mojom živote” Foto denník

Úroveň 3

10 - 30

2.5 - 3 hodiny

Prehľad:

Aktivita "EÚ v mojom živote" je praktickým skúmaním hmatateľného vplyvu Európskej únie na každodenný život a podporuje hlbšie pochopenie hodnôt a výhod EÚ prostredníctvom fotografovania.

Adresované hodnoty EÚ:

- Jednota v rozmanitosti;
- Solidarita;
- Sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť.

Ciele:

- Poskytnúť účastníkom pochopenie hmatateľných výhod a pozitívneho vplyvu Európskej únie v každodennom živote;
- Povzbudiť účastníkov, aby kriticky pozorovali a oceňovali často nepovšimnutý vplyv EÚ vo svojom okolí;
- Podporiť osobné väzby a rozprávanie súvisiace s úlohou EÚ v živote jednotlivca a spoločnosti.

Materiály:

- Digitálne fotoaparáty alebo smartfóny s funkciou fotoaparátu;
- Pripojenie na internet (na účely zdieľania online alebo výskumu)
- Papier a perá na zapisovanie nápadov alebo poznámok;
- Nepovinné: notebook alebo digitálne platformy na úpravu fotografií a tvorbu fotodenníka;
- Projektor na zdieľanie.

Príprava:

Pre túto aktivitu zvážte miesto, ktoré má vnútorné priestory na diskusie aj blízke vonkajšie miesta na rôzne fotografické príležitosti. Uistite sa, že ste zhromaždili všetky potrebné materiály: zápisníky, perá, fixky a funkčný projektor alebo plátno. Vopred je potrebné pripraviť krátku prezentáciu o hodnotách EÚ na úvod aktivity, potom vytvoriť vzorový fotodenník ako referenciu pre účastníkov. Koláže a ich následné zdieľanie online je tiež potrebné premyslieť pred začatím aktivity.

Implementácia:

- Úvod (20 minút): Rýchle uvedenie aktivity prostredníctvom prezentácie a interaktívneho cvičenia o hodnotách EÚ. Vysvetlite úlohu "EÚ v mojom živote";
- Zachytenie fotografií (1 hodina): Rozdeľte účastníkov do menších skupín (4-6) a dajte im časový rámec (1 hodina) na zachytenie fotografií, ktoré predstavujú vplyv EÚ. Každá skupina by mala zachytiť momenty, predmety, miesta alebo udalosti zo svojho každodenného života, ktoré sú ovplyvnené EÚ;
- Zostavenie denníka (45 minút): Účastníci sa vrátia späť a zostavia svoje fotografie do formátu rýchleho denníka a pridajú stručný opis. Na túto úlohu môžu použiť digitálne platformy, ako napríklad Canva;
- Prezentovanie (20 minút): Skupiny prezentujú svoje denníky a vysvetľujú svoj výber fotografií a s tým spojený vplyv EÚ;
- Diskusia (15 minút): Zamyslite sa nad aktivitou a diskutujte o rôznych spôsoboch, akými EÚ ovplyvňuje každodenný život.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavia.

Pre účastníkov:

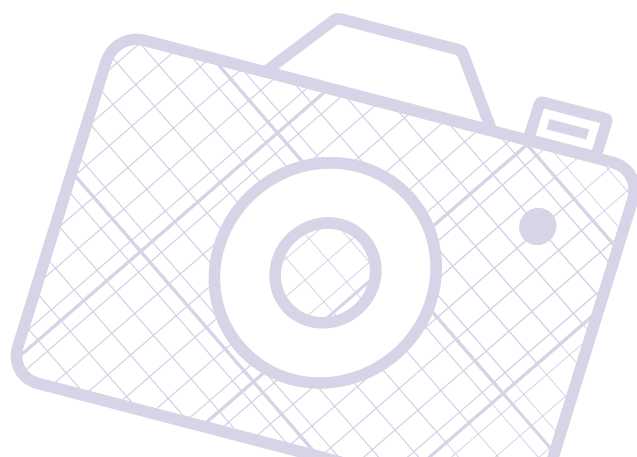
- Ktorá fotografia alebo záznam v denníku s vami najviac rezonoval a prečo?
- Došlo počas tejto aktivity k nejakým prekvapivým odhaleniam o vplyve EÚ na váš každodenný život?
- Ako táto aktivita ovplyvnila vaše chápanie alebo vnímanie Európskej únie?
- S akými problémami ste sa stretli, keď ste sa snažili identifikovať vplyv EÚ vo vašom okolí?
- Ktorá hodnota EÚ bola najvýraznejšie zastúpená na fotografiách, ktoré ste dnes videli?
- Boli nejaké oblasti alebo aspekty každodenného života, v ktorých ste mali problém nájsť vplyv EÚ?
- V čom vám táto aktivita priniesla pocit, že EÚ je pre vás hmatateľnejšia alebo osobnejšia?
- O čo by ste sa chceli podeliť s niekým, kto sa na tejto aktivite

nezúčastnil?

- Naučili ste sa nejaké nové zručnosti? Ak áno, aké zručnosti?
- Ako ste pracovali ako skupina? Spolupracovali vaši spoluhráči?
- Ako plánujete využiť alebo zdieľať vedomosti, ktoré ste dnes získali, v každodennom živote alebo v komunite?

Pre facilitátora:

- Zistili podľa vás účastníci, že je ťažké nájsť výhody EÚ v ich reálnom živote?
- Aký pocit ste vnímali v skupine na konci zážitku?
- Považovali ste túto aktivitu za komplexnú z praktického hľadiska?
- Ak áno, čo by ste mohli zlepšiť, aby bola práca plynulejšia?

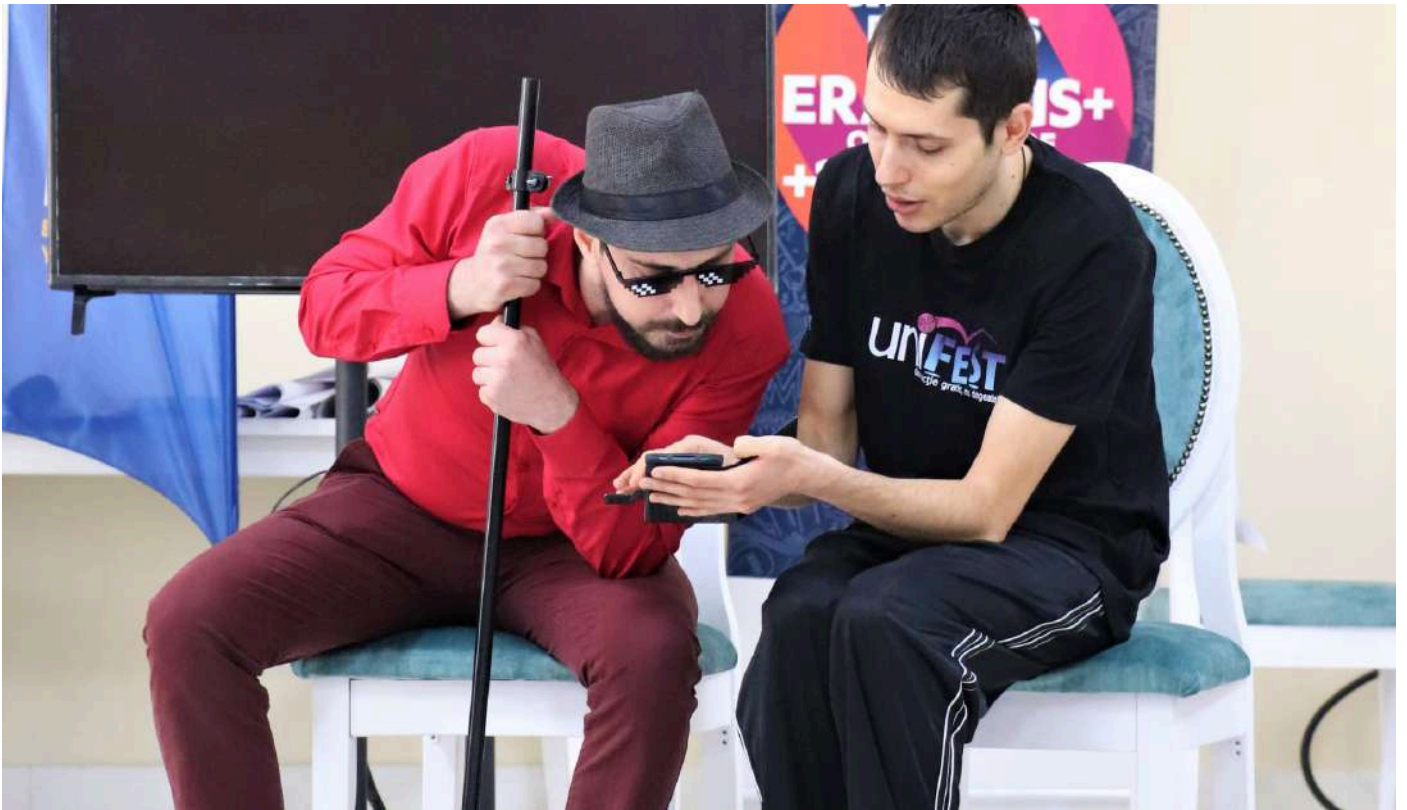

DIVADLO

O divadle

Svet divadla s jeho živými predstaveniami a strhujúcimi príbehmi je dôkazom obrovskej sily umeleckého prejavu. Ako umelecká forma, ktorá spája rôzne talenty a disciplíny, ponúka divadlo mladým ľuďom jedinečnú platformu na objavovanie ich tvorivého potenciálu a rozvíjanie širokého spektra kompetencií. V tejto krátkej kapitole sa skúmajú hlboké prínosy, ktoré divadlo poskytuje mladým jednotlivcom, pričom sa zdôrazňujú kompetencie, ktoré si vyžaduje, a zručnosti a postoje, ktoré podporuje. Divadlo je dynamická forma umenia, ktorá spája prvky, ako je herectvo, rozprávanie príbehov, hudba, tanec a vizuálny dizajn, s cieľom vytvoriť živé predstavenia. Divadlo sa neobmedzuje len na javisko, ale môže sa odohrávať aj v netradičných priestoroch, čo umožňuje inovatívne a pohlcujúce zážitky. Herectvo si vyžaduje schopnosť stvárať emócie, vteliť sa do rôznych postáv a presvedčivo komunikovať s publikom. Schopnosť spolupráce, prispôsobivosť, kreativita a disciplína sú pre divadelné umenie nevyhnutné. Zapojenie sa do divadelnej činnosti ponúka mladým ľuďom množstvo

príležitostí na osobný rast a rozvoj zručností. Po prvé, divadlo podporuje efektívne komunikačné zručnosti, a to verbálne aj neverbálne. Prostredníctvom improvizáčnych cvičení a čítania scenárov sa mladí herci učia myslieť vlastnými nohami a prispôbovať sa neočakávaným situáciám. Divadlo podporuje kreativitu tým, že vyzýva účastníkov, aby skúmali inovatívne spôsoby rozprávania príbehov a riešenia problémov. Okrem toho divadlo rozvíja empatiu a emocionálnu inteligenciu, pretože účastníci sa vžívajú do rôznych postáv, čím sa rozširuje ich chápanie rôznych perspektív a zvyšuje sa ich schopnosť nadviazať kontakt s ostatnými. Prínosy divadla pre mladých ľudí sú ďalekosiahle. Po prvé, divadlo poskytuje bezpečné a podporné prostredie na sebavyjadrenie, ktoré mladým ľuďom umožňuje skúmať ich identitu a emócie. Divadlo ponúka priestor na osobný rast a sebapoznávanie, čo mladým ľuďom umožňuje rozvíjať silný zmysel pre sebavedomie a empatiu voči ostatným. Zapojením sa do divadelnej činnosti mladí ľudia nielen rozvíjajú umelecké nadanie, ale získavajú aj cenné životné zručnosti, ktoré im dobre poslúžia v rôznych oblastiach ich života. Nech sa zdvihne opona a začne sa transformačná cesta.

Theatre workshop during Erasmus+ project „Look Closer”, Asociația Be You, Targoviste (Romania), 2022

Theatre workshop during Erasmus+ project „Look Closer”, Asociația Be You, Targoviste (Romania), 2022

Cultural Festival

Úroveň 2

20 - 30

2 - 3 hodiny

Prehľad:

Cieľom tejto aktivity je podporiť kultúrnu rozmanitosť v Európe, toleranciu voči iným kultúram a vzájomné porozumenie všetkých občanov žijúcich v európskom geografickom priestore. Aktivita zdôrazňuje podobnosti a rozdiely všetkých európskych regiónov.

Adresované hodnoty EÚ:

- Kultúrna rozmanitosť;
- Tolerancia;
- Ľudská dôstojnosť;
- Ľudské práva;
- Rovnosť.

Ciele:

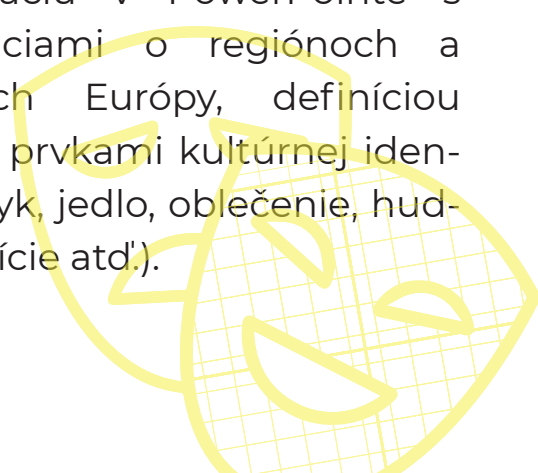
- Rozvíjať tolerantné postoje ku všetkým kultúram a menšinám žijúcim v Európe;
- Rozvíjať zručnosti kritickej analýzy a identifikovať rozdiely a podobnosti rôznych kultúr.

Materiály:

- Uveďte všetky materiály potrebné na túto aktivitu;
- Miestnosť s dostatočným priestorom pre všetkých účastníkov vrátane niekoľkých stolov a stoličiek;
- Karty s európskymi regiónmi plus 2 ďalšie etniká/ľudia z rôznych regiónov žijúcich v Európe a miska na karty;
- Materiály na kostýmy: papiere, fixky, nožnice, lepidlo, flipchart, papiere na flipchart, mapa (môže byť obrázok) európskych regiónov;
- videoprojektor/chytré plátno, notebook.

Príprava:

- V prípade, že si aktivita vyžaduje minimálnu prípravu, môžete sa zamerať na teoretické vedomosti potrebné na prípravu aktivity;
- Vopred je potrebné pripraviť prezentáciu v PowerPointe s informáciami o regiónoch a kultúrach Európy, definíciou kultúry, prvkami kultúrnej identity (jazyk, jedlo, oblečenie, hudba, tradície atď.).

Implementácia:

- Aktivitu začnite diskusiou o kultúre a kultúrnej rozmanitosti. Môžete využiť Hallov model kultúrneho ľadovca. Vysvetlite, že kultúra má svoje špecifiká a možno ju porovnať s ľadovcom. Existujú kultúrne znaky, ktoré možno vidieť ako vrchol ľadovca (napr. jazyk, oblečenie, jedlo, hudba, výtvarné umenie, folklór atď.) A existujú kultúrne črty, ktoré sú podľa modelu ľadovca skryté pod povrchom. Niektoré z týchto znakov sú základné hodnoty, poňatie času, normy, rodinné hodnoty, reč tela, predsudky, gestá atď;
- Diskutujte o rôznych geografických regiónoch Európy a rôznych menšinových skupinách žijúcich v Európe;
- Rozdeľte účastníkov do tímov podľa ich počtu a uistite sa, že každý región má svojich zástupcov. Povedzte im, že budú zástupcami svojich regiónov a zúčastnia sa kultúrneho festivalu, na ktorom musia predstaviť svoj región prostredníctvom divadelného predstavenia. Skupiny môžu predviesť akúkoľvek kultúrnu črtu, o ktorej sa hovorilo v úvode;
- Každá skupina si vyberie zástupcu, ktorý si z misky vyberie kartičku s regiónom. Účastníci si môžu

slobodne vybrať, či sa zamerajú na jeden kraj alebo viac krajov z daného regiónu;

- Každá skupina má 50 minút na vyhľadanie informácií a prípravu predstavenia;
- Po uplynutí tohto času môžu mať účastníci pred vystúpením 15-minútovú prestávku;
- Každá skupina predvedie pripravený scenár kultúrneho festivalu;
- Na flipchartový papier nakreslite Vennov diagram, v ktorom identifikujte podobnosti a rozdiely predvádzaných kultúr;
- Na záver diskutujte o motte Európskej únie: Zjednotení v rozmanitosti

Debriefing a hodnotenie:

Na konci workshopu je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

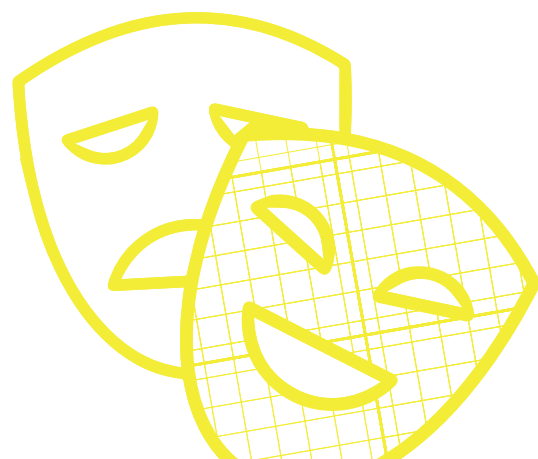
Pre účastníkov:

- Ako sa cítite po predstavení?
- Ako ľahko sa predstavenie pripravovalo? Prečo alebo prečo nie?
- Aké pocity ste zažívali počas celého procesu?

- Ako ste sa rozhodovali o tom, akú kultúrnu črtu budete počas predstavenia prezentovať?
- Aké boli najdôležitejšie kultúrne črty, ktoré ste sa dozvedeli o kultúre počas prípravy predstavenia?
- Aké boli dôvody, prečo ste si vybrali jednu alebo druhú krajinu/kultúru?
- Bolo to niečo prekvapujúce, čo ste predtým nevedeli?
- Ako sa vám pripravuje predstavenie pre etnickú menšinu?
- Vzniklo počas predstavenia medzi niektorými kultúrami napätie?
- Je predstavenie výzvou pre nejaké predsudky alebo stereotypy? Boli ste si počas predstavenia vedomí nejakého stereotypu?
- Ako proces hlbokého poznávania kultúry z Európy mení naše perspektívy a spája nás ako ľudí?
- Zhrňte kľúčové poznatky a závery z diskusie

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že účastníci spolupracovali?
- Aké boli výzvy pri riešení stereotypov a predsudkov o iných kultúrach?
- Myslíte si, že sa účastníci naučili prelomiť kultúrne stereotypy?

Navigácia v euroskepticizme

Úroveň 3

20 - 25

2 - 3 hodiny

Prehľad:

Cieľom aktivity je preskúmať základné príčiny euroskepticizmu, perspektívy a jeho vplyv na komunity a Európsku úniu. Posilniť kritické myslenie účastníkov o sociálno-ekonomických otázkach, ktoré podporujú šírenie euroskepticizmu.

Adresované hodnoty EÚ:

- Demokracia;
- Právny štát;
- Mier;
- Tolerancia.

Ciele:

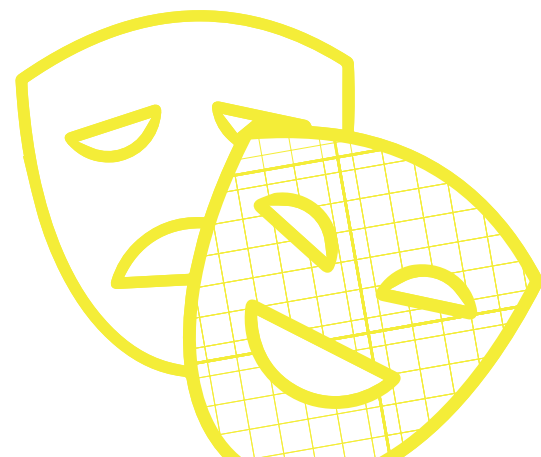
- Preskúmať korene, perspektívy a dôsledky euroskepticizmu;
- Posilniť kritické myslenie súvisiace so šírením euroskepticizmu;
- Rozvíjať empatiu a porozumenie medzi účastníkmi.

Materiály:

- Miestnosť s dostatočným priestorom pre všetkých účastníkov vrátane niekoľkých stolov a stoličiek;
- Vhodné miesto s priestorom na vystúpenie;
- Kostýmy a rekvizity (nepovinné, ale môžu umocniť zážitok);
- Flipchart alebo tabuľa s fixkami;
- Ppt prezentácia o euroskepticizme (vrátane definície) a jeho vplyve na komunity a krajiny;
- videoprojektor/chytré plátno, notebook.

Príprava:

- Vopred je potrebné pripraviť prezentáciu PowerPoint s informáciami o euroskepticizme, definíciách a jeho vplyve. Prezentácia môže obsahovať informácie o základných príčinách a prejavoch euroskepticizmu a o koncepcii európskej integrácie. Ukončíte aktivitu diskusiou o výhodách členstva v Európskej únii.

Implementácia:

- Privítajte účastníkov a poskytnite im prehľad o činnosti;
- Vysvetlite význam pochopenia euroskepticizmu a jeho vplyvu na európsku integráciu;
- Stanovte základné pravidlá pre úctivú diskusiu a zapojenie sa;
- Požiadajte účastníkov, aby sa posadili do kruhu;
- Vyzvite každého účastníka, aby sa podelil o krátky osobný príbeh alebo skúsenosť súvisiacu s Európou (napr. čo vie/počul o nej, cestovanie, kultúrna výmena, štúdium v zahraničí);
- Povzbud'te účastníkov, aby aktívne a empaticky počúvali príbehy ostatných;
- Skúmanie euroskeptických perspektív;
- Predstavte prípadové štúdie z reálneho života, ktoré odrážajú rôzne aspekty euroskepticizmu (napr. obavy týkajúce sa suverenity, hospodárskeho vplyvu, kultúrnej identity, migrácie);
- Rozdeľte účastníkov do malých skupín a každej skupine pridajte konkrétny scenár;
- Dajte každej skupine pokyn, aby vypracovala krátke predstavenie, v ktorom zobrazí názory a obavy postáv zapojených do scenára podľa daného reálneho scenára;
- Po každom predstavení uľahčite

krátku diskusiu o emóciách a presvedčeníach zobrazených počas predstavenia;

- Povzbud'te účastníkov, aby kládli otvorené otázky a hľadali spoločné východiská.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkom. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s tou istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže kritické body sa ľahšie objavajú.

Pre účastníkov:

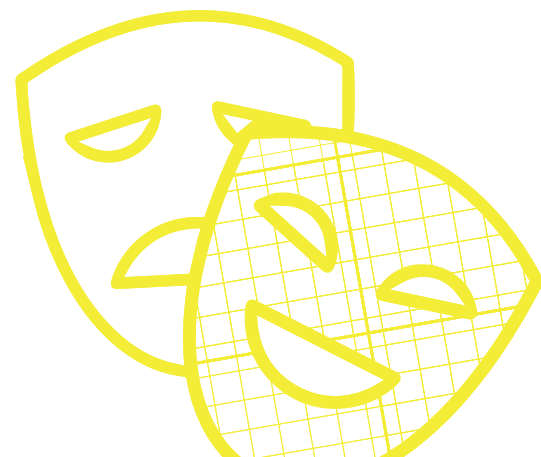
- Zhromažďujte všetkých účastníkov na riadenú skupinovú diskusiu.
- Položte otvorené otázky na podporu reflexie, ako napr:
- Ako sa cítite po predstavení?
- Aké ľahké bolo pripraviť predstavenie? Prečo alebo prečo nie?
- Aké pocity ste zažívali počas celého procesu?
- Čo nové ste sa naučili z jednotlivých reálnych scenárov?
- Aké sú niektoré spoločné témy alebo obavy, ktoré vyjadrujú euroskeptici?
- Ktoré z týchto tém identifikujete vo vašej komunite/krajine?
- Ako tieto témy ovplyvňujú eu-

rópsku integráciu?

- Ako môže rôznorodá Európa nájsť spoločnú reč a riešiť tieto obavy?
- Zhrňte kľúčové poznatky a závery z diskusie s dôrazom na európsku integráciu a výhody Európskej únie.

Pre facilitátora:

- Myslíte si, že účastníci pochopili základné príčiny euroskepticizmu?
- Sú si účastníci vedomí vplyvu spoločenských problémov na euroskepticizmus a naopak?
- Pochopili účastníci výhody zjednotenia a členstva v Európskej únii?

Výzva na rozhodovanie EuroParl

Úroveň 4

25 - 30

2 - 3 hodiny

Prehľad:

Táto aktivita je simuláciou rozhodovacieho procesu v Európskom parlamente, ktorá pomáha účastníkom pochopiť tento proces a podporuje kritické myslenie o politických otázkach.

Adresované hodnoty EÚ:

- Demokracia;
- Právny štát;
- Ľudské práva;
- Spolupráca.

Ciele:

- Pochopiť úlohu a funkcie Európskeho parlamentu;
- Pochopiť rozhodovací proces na úrovni Európskej únie a každodenný život občanov;
- Rozvíjať kritické myslenie o politických otázkach.

Materiály:

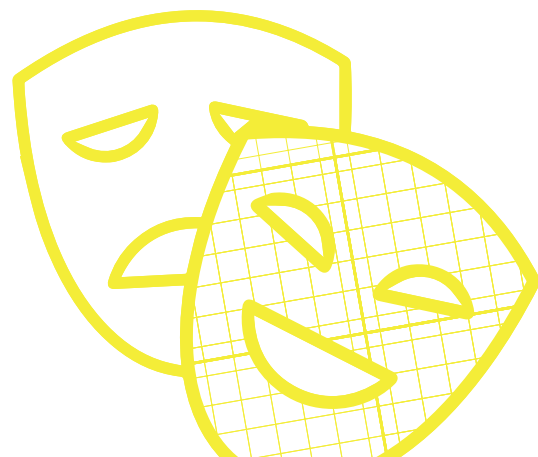
- Miestnosť s dostatočným priestorom pre všetkých účastníkov, vrátane niekoľkých stolov a

stoličiek;

- papiere a perá;
- Flipchart alebo tabuľa s fixkami;
- Ppt prezentácia o úlohách a funkciách Európskeho parlamentu, jeho význame pre európskych občanov;
- videoprojektor/chytré plátno, notebook.

Príprava:

Vopred je potrebné pripraviť prezentáciu PowerPoint s informáciami o úlohách a funkciách Európskeho parlamentu, o tom, ako ho volia občania a ako rozhodnutia, ktoré prijíma, ovplyvňujú život občanov.

Implementácia:

- Privítajte účastníkov a poskytnite im prehľad o divadelnej činnosti;
- Predstavte pojem Európsky parlament a jeho úlohu pri prijímaní rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú Európsku úniu a jej občanov;
- Uskutočnite rýchlu aktivitu na prelomenie ľadov, v ktorej účastníkov požiadate, aby sa podelili o to, čo vedia o Európskej únii, alebo o svoje názory na aktuálnu tému týkajúcu sa EÚ;
- Poskytnite účastníkovi stručný prehľad fiktívnej politickej otázky (napr. environmentálne predpisy, financovanie vzdelávania alebo digitálne súkromie), ktorú musí riešiť Európsky parlament;
- Vysvetlite, že účastníci prevezmú úlohy poslancov Európskeho parlamentu (EP) a budú pracovať v skupinách s cieľom navrhnúť riešenia a diskutovať o nich;
- Rozdeľte účastníkov do malých skupín a každej skupine pridajte konkrétnu úlohu (poslanca Európskeho parlamentu) a politický problém;
- V skupinách účastníci preskúmajú pridelenú politickú otázku vrátane jej pozadia, možných riešení a rôznych perspektív;
- Účastníci vo svojich skupinách spoločne vypracujú návrh politiky, ktorý rieši pridelený

problém. Ten by mal obsahovať navrhované riešenie a jeho zdôvodnenie;

- Každá skupina by si tiež mala vybrať hovorcu, ktorý bude prezentovať ich návrh počas diskusie;
- Usporiadajte fiktívnu diskusiu, na ktorej každá skupina predstaví svoj politický návrh "Európskemu parlamentu" (ostatným účastníkom);
- Po každej prezentácii poskytnite ostatným skupinám čas na otázky a výzvy. Týmto spôsobom sa simulujú diskusie, ktoré prebiehajú v Európskom parlamente;
- Po skončení všetkých prezentácií a debát uľahčíte proces hlasovania, v ktorom účastníci hlasujú o návrhoch politik.

Debriefing a hodnotenie:

Na konci seminára je vždy užitočné vytvoriť hodnotiaci dotazník, ktorý sa doručí účastníkovi. Je to nástroj, ktorý môže pomôcť pri plánovaní nových skúseností s touto istou skupinou aj s inými. Dotazník možno vyplniť anonymne, takže krutické body sa ľahšie objavia.

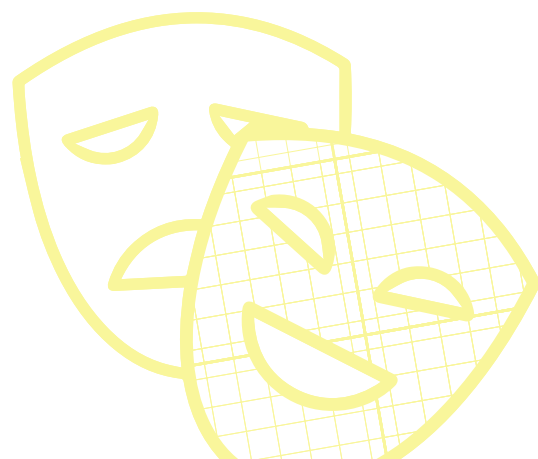
Pre účastníkov:

- Zhromaždite všetkých účastníkov na riadenú skupinovú diskusiu.
- Položte otvorené otázky na podporu reflexie, ako napr:
- Ako sa cítite po simulácii?
- Ako ľahko sa vám pripravovali argumenty? Prečo alebo prečo nie?
- Aké pocity ste zažívali počas celého procesu?
- Čo bolo najnáročnejším aspektom debaty?
- Čo si myslíte o činnosti Európskeho parlamentu a tvorbe politiky?
- Čo nové ste sa dozvedeli o jednotlivých riešených otázkach?
- Ako táto otázka ovplyvňuje život občanov v celej Európskej únii?

- Ako môže rôznorodá Európa nájsť spoločnú reč a riešiť tieto problémy? Zhrňte hlavné poznatky a závery z diskusie

Pre facilitátora:

- Aké otázky boli pre účastníkov počas aktivity najnáročnejšie?
- Myslíte si, že účastníci pochopili úlohy a funkcie Európskeho parlamentu?
- Zvýšila aktivita povedomie účastníkov o význame rozhodovacieho procesu a formovania politiky Európskeho parlamentu?

Záver

Euroskepticizmus sa prejavuje v rôznych formách a pramení z mnohých príčin, ale jeho hlavným cieľom je postaviť sa proti procesu európskej integrácie. Robí to prostredníctvom množstva argumentov týkajúcich sa politiky, hospodárstva, inštitúcií atď. Zabúda však na to, že Európa je predovšetkým spoločenstvom hodnôt, ktoré spája jej národy a poskytuje silné základy pre európsku integráciu. Preto je pochopenie princípov a hodnôt ako nevyhnutného predpokladu európskej integrácie nevyhnutné na podporu a povzbudenie integračného procesu. Cieľom nášho projektu je zapojiť mladých ľudí z rôznych častí Európy do objavovania tohto spoločného dedičstva demokratických hodnôt, ako sú ľudská dôstojnosť, sloboda, ľudské práva, rozmanitosť, s cieľom bojovať proti euroskeptickým tendenciám. Týmto spôsobom náš projekt podporuje občiansku angažovanosť a aktívnu účasť mládeže a prispieva aj k podpore súdržnosti, solidarity a diverzifikácie v Európe.

Táto príručka poskytuje množstvo metód založených na umení, ktoré môžu pracovníci s mládežou, ped-

agógovia a školitelia v celej Európe využívať pri

svojej práci s mládežou s cieľom podporiť povedomie o hodnotách a zásadách, ktoré sa skrývajú pod zdanlivo politickými procesmi EÚ. Takéto metódy už dokázali svoj potenciál vzbudiť záujem, zvedavosť a angažovanosť mladých ľudí a v tomto dokumente sú navrhnuté ako riešenia pre vzdelávanie založené na umení zamerané na znovuoobjavenie európskych hodnôt ako spojiva spoločenstva. Naš výber metód vychádza z predpokladu, že hoci sú ľudia veľmi rôzni a pochádzajú z rôznych prostredí, umenie zostáva univerzálnym jazykom.

Cieľom príručky je poukázať na význam využívania umeleckých metód v práci s mládežou, najmä pri riešení euroskepticizmu a zvyšovaní povedomia mladých ľudí v súvislosti s európskymi hodnotami. V príručke je zhromaždených 15 inovatívnych umeleckých postupov - týkajúcich sa maľovania, ručných prác, krajčírstva, fotografie a divadla -, ktoré sa dajú prispôbiť a aplikovať v rôznych kontextoch, čím pomáhajú pracovníkom s mládežou, ktorí využívajú umelecké metodiky a aktivity na zapájanie mladých ľudí, šírenie hodnôt

inklúzie a udržateľnosti a na podporu odstraňovania euroskeptických trendov a s nimi spojenej rétoriky. Dúfame, že prostredníctvom tejto práce podporíme európske organizácie, ktoré denne pracujú v oblasti vzdelávania, a prispejeme k definovaniu inovatívnych akcií a aktivít, ktoré dokážu osloviť a zapojiť mladých ľudí. Tým im ponúkneme novú možnú víziu toho, čo Európa znamená, a motiváciu byť aktérmi zmien pri budovaní inkluzívnej spoločnosti.